

Roma

Pauloac yaižézé ac.

1 ¹Kristo Yesuac welej qeqe icya,^a ni Paulo imi, Anutuac buja suruc hiabiawac méliméli ic wammaq niļac nuruma gésinéjec. ²Buja suruc hiabia imi, Anutunéj kua meme ichéra kuagina mema ejeya naļa niļac i ménda hic̄iyecnec kiwi téreyraiguc sisipac ac waļ nénécmiyec imuac hēla wanžac. ³Naļa imi mia baec séwiiguc Dawidiac qeli wamma hic̄iyec. ⁴Waļu tére Uŋayaiguc^b imi humuc ic sucgina igucnec muļguc qelima yarec. Yaru imuac kuhanéj énázéyu hémma Anutuac naļa wanžac imi ninžéngé migic. Imi mia Kristo Yesu. ⁵Iwac murunec neļaj goi héihéi zéma Yesuac Méliméli icac ai buja mema iwac qac buja niļac ic enia ionac sucginaiguc ai meni ninžéngéma niļtoho waļanžu. ⁶Ini acguc ionac sucgina igucnec Yesuac buļawac unuru énécimimia.

⁷Roma ama areļa yandaiguc Anutuac niļsoroc héra, héihéré énécimimia, zéma météré énécimimia, moczoļ yanda onac muru; Anutu Maļgocnina zéma Miļ Kewunina Yesu Kristo iorac murunec ewa hia zéma luaenéj he énécimimac.

Paulonéj Roma ama areļa yandaiguc kemmaļac zé niļec.

⁸Walac imi ninžéj ninžéj ginawac surucyanéj baec séc saima kenžac imuac buja nimma Yesu Kristoac qaraiguc ni Anutuna ewa hia ac ézézua. ⁹Naļawac buja suruc hiabia imuac qeriaiguc qeri uļjananéj welej qemianžua Anutu inéj mia acna yomuac héipuc wanžac. Ni zéweleč wanžanžua séc ménda misimanec onac qacgina olomma zéanžua. ¹⁰Waļu deguc tetecgiaiguc Anutuac ewa siļ heyu onac muru hahayawac héna imi méjac mēj mēwéréngé némmac niļac nalé séc zéwelecanžua. ¹¹Inicmaļ niļ waļanžua imuac hénia imi qeri uļjawac sese téryea mēj ewa hiawac énécimima ewa qerigina meseli énécimimaj niļac imuhuc waļanžua. ¹²Imuhuc wamma sucginaiguc kecma neļaj ninžéj ninžéj ninanéj meseli amuwiļ niļac. ¹³Dacmuna hécna, ni hatac sasala onac muru

^a **1:1** Girik aciguc; dulos, ic imi mijinanéj boja meyu ejeya kuc buja mēj ménda késa kecma mijinawac ara sac tohoma kecajec. ^b **1:4** Uŋa Téryea.

hamaq 3é waŋi imi ini ménda nimmanec kecmu niŋac ménda wanžua. Imi mia ic enia ionac sucginaiguc hicŋianžac ésécnec onac sucginaiguc imuhucyanec héra mihičimaj niŋac waŋanžua hénia imuac mia. Waŋu suraiguc héna mén ménda béréŋgé néŋanžac. ¹⁴Ni imi Girik ac zézé ic zéma tosara, niniŋginaguc zéma niniŋgina qahac momac yanda, buŋa suruc hiabia énézémaŋac taséna henénžac. ¹⁵Hénia imuac niŋac ni Roma baeciguc keczu onac muru acguc buŋa suruc hiabia zéau énécmimaŋ niŋac siŋna kuneŋ yanda henénžac.

**Buŋa suruc hiabia imi Miŋ
Kewuac kuha.**

¹⁶Buŋa suruc hiabia imi mia Anutuac kuha, ninžéŋ ninžéŋ ic aŋgék tiénécmimiawac buŋa. Walac imi Yuda ic ionac, duŋa imuhucyanec Girik ic ionac, imuac niŋ ni imuac gamuna ménda niŋanžua, ¹⁷Ic solaja imi ninžéŋ ninžéŋjanéŋ kekecyaguc kecanžac kiwi imuhuc ooyawac hezac séc,^c buŋa suruc hiabiaiguc imi Anutuac haka solajanéŋ winiju hicŋima hezac. Héna mén igucnec qahac néŋ ninžéŋ ninžéŋ igucnec hénima kemma ninžéŋ ninžéŋjiguc keŋkecní solaja zénénécmimac.

Ic embac ieneŋ Anutugina andé qema siŋi yanda qeriaiguc kereŋgic.

¹⁸Haka birianéŋ ackuažéc héla hédacgéanžu ionac haka eeya qahac héna hénia zéma haka biria hénia niŋac Anutuac qeri gericnén kurumeŋ igucnec wininianžac. ¹⁹Anutunéŋ eŋeŋa hénia mewinini énécmiyec imuac niŋac Anutuac hénia hía nimmuac séc wanžac imi winiju hezac. ²⁰Baec kurumeŋ hicŋiyecnec Anutuac kuha hémbénaŋa zéma iwac hénia saŋa iminéŋ iwawai zéyu hicŋiyec imuaru solajanec wininiyu hémma niŋasariwiŋac séc, imuac niŋac ic embac imi eneŋ héikeŋzé héihažé wammuac séc qahac. ²¹Anutuac hénia niŋtegičmaguc kileŋ eeya ménda héimima ewa hia ac ménda zémima néwécgęja niniŋinanéŋ nimma nimbipigic héla qahac waŋu, siŋi tunumajnéŋ ewa qerigina sécgé énécmiyec. ²²Waŋu eŋaocnec niŋtegič qinŋtegič ninaguc zégič, néŋ ewa soho ic waŋgič. ²³Imuhuc wamma Anutuac edamuya ménda houhouya imi melema méruginanéŋ megič, ic me, yan qesi me, nei me, mokoleŋ houhouya ionac irecgina tanec waŋječ.

Ic ieneŋ Anutu andé qema haka ménda wawaŋa imi waŋgič.

²⁴Imuac niŋac Anutunéŋ kaiseroac siŋ biria zéma kaiseroac siŋsiŋiguc wai énécmiyu eŋaocnec séwigina mebiri amudacgič. ²⁵Imi mia ieneŋ Anutuac ackuažéc héla imi melenjič ikora wandaru, kekec Miŋina imi andé qemima iwawai zéyu hicŋigic imuac mia sicgé énécmima mepési

^c 1:17 Hab 2:4

énécmigic. Néŋ kekec miŋina iwac muru mepé qepési hehe seli hema emma hemac, hélacnec! ²⁶Hénia imuac niŋac Anutunéŋ wai énécmiyu ewa siŋsiŋ gamuyaguc imuaru kecanzu. Imi mia embac hécgina ieneŋ acguc eu iniŋac haka hezac imi sigima ménda wawaŋaiguc kereŋdacgic. ²⁷Ichécgina imuhucyanec ewa siŋsiŋ birianéŋ geric bélanja ésécnec onoyu embac hécginawac héna imi waima ic eŋaocnec haihaka gamuyaguc wamma tasia wawaŋ meme biria imuac sécyā meleŋ énécmiyu séwigmaiguc medacgic. ²⁸Waŋu ieneŋ nininginaiguc Anutu aŋgén̄ tiwiŋ niŋac ménda waŋgic. Imuac niŋac Anutunéŋ ewa sohoginawac wai énécmiyu haka ménda wawaŋa imi waŋgic. ²⁹Imi mia képésic wawaŋ biriqiria yomuhucya; kaižiliweŋ, hémbaoč, ewa siŋ biria, nimbupuc, unuhumuc, zéen zéma, ikoc, manam batuc, kuakisaŋ biria, ³⁰andélukuc ac, Anutuac niŋ mézétiti, mema titi, tétec qeqe, séwi eŋej, haka biria niŋareŋ wawaŋa, neŋgoc maŋgocac ac qeqe, ³¹niŋ sohosohoya, méŋzé méŋzéya, wésé niniŋ qahac, goi héihéigina qahac. ³²Anutunéŋ wawaŋ meme imuhucya wanžu imi humucac buŋa qéénécmiyec imi niŋtegicmaguc kileŋ eŋacnec sac ménda wamma imuacnec toroqema alahécgina tosia areŋ imuhucya waŋgic inicma imi hia zéma héipuc waŋ énécmianzu.

Anutuac gésigési ai imi solaŋ dindiŋa.

2 ¹Gi acguc haka imuhucya waŋanžaŋ imuac niŋac ic méŋac niŋgési mima zézaŋ gésigési acga iminéŋ mia genjgac képésicga zétecgézac. Hénia imuac niŋac zégési niŋgési ic gi imi genja képésicga musaŋgémaŋ zé héikeŋzé héihazé wambésémaŋac séc qahac. ²Haka imuhucya waŋanžu ionac muru Anutuac gésigési ai imi ackuažéc héla méndacma waŋ énécmianžac imi neŋŋan ninziŋ. ³Ic embac tosara haka imuhucya waŋanžu imi zégési énécmimaguc genja acguc haka imuhucya waŋanžaŋ. O, baec ic gi, geŋ ninna Anutuac gésigési ai imuac hia qizižiŋgéma kembésémaŋac tanec wanžac me? ⁴Imi qahac wanžaciguc, Miŋ Kewunéŋ gi ewa qeriga melembésémaŋ niŋac goi héihéi kuaya qeqeŋ waŋgémma qindinji géŋanžac imi ménda niŋtegicma goi héihéiya zéma gum bénzénzéŋa zéma mambéc kekecyā iminéŋ sécgégéju hémma zédesi wammizaŋ gezaŋ? ⁵Ewa seliga zéma ewa qeriga ménda meleŋ meleŋa imi méndacma Anutuac gésigési ai solaŋa zéma qeri gericya wininimac nalé imuaru qeri gericya imi mihičijimaŋ zé genjaocnec metocgona eŋanžac me? ⁶Anutunéŋ wawaŋ meme waŋanžaŋ imuac séciguc ic ya tasia meleŋ énécmimac. ⁷Naŋselima haka hiabia wamma kekec edamuyaguc zéma kekec eebipiyaguc zéma iwawai ménda houhouyawac mihičijiwíŋ zé wanžu ionac imi kekec hehe selia énécmimac. ⁸Néwécgeja eŋaj ewa siŋ niŋac wamma ackuažéc héla imi andé qema haka biria méndacma wammu ieneŋ imi qeri

biric zéma niniŋ biric mihicŋimu. ⁹Icy aicy haka biria wammu séc qeri uŋagina imi zéra béra zéma yewéri ginaguc wammu. Waŋu imi mia walac Yuda ic ionac muru, imuacnec baera baera ic embac ionac muru. ¹⁰Waŋu néwécgeja aicy aicy haka hiabia wammu séc imi kekec edamuyaguc zéma kekec eebipiyaguc zéma luanenéj he énécmimac. Waŋu imi mia walac Yuda ic ionac muru, imuacnec baera baera ic embac ionac muru. ¹¹Anutuac gésigési imi solaja imuac séwiac wamma keŋkésa hakésaya qahac. ¹²ic enia kecma képésic wanžu ienej héna ac qahac humucac buŋa wandacmu. Waŋu héna acginaguc képésic wanžu ienej héna ac imi méndacma zétecgé énécmimac. ¹³Anutuac kiwaiguc imi héna ac gezacginanéj sac niŋanžu imi onac qahac, néj héna ac tohoma waŋanžu imi onac sac solaj dindiŋa zé énécmimia wammac. ¹⁴IC enia ienej Anutuac héna ac ménda nimma ejəŋ ewa qeriginanéj qindinji énécmiyu héna acac séc wanžuiguc imi héna acgina qahac kileŋ ejeyaoacneq ejəŋ héna ac ésécnec wamma kecžu. ¹⁵IC imuhucya ienej ejəŋ ewa qeriginaiguc baecac héna ac ooyawac hezac imi tohoma waŋic kekecginaiquc wininianžac. Waŋu ejəŋ ewa qeriginanéj aciguc opoc amugic imuhucyanec ac bakia melema Žesolajani amuanžu. ¹⁶Imi mia, buŋa suruc hiabia zéau énécmianžua imuaru hezac séc, Anutunéj Yesu Kristo ézéyu ic embac ionac ewa qeriginaiguc niniŋ saŋa imi gési énécmimac nalé imuaru mia, imuhuc hicŋimac.

Yuda ic zéma héna ac.

¹⁷Gi qacga Yuda ic zéamuma héna ac imuaru héima namma Anutuac qeriaiguc séwi ejəŋ wamma ¹⁸héna acnáj pakej ac ku énécmiyu Anutuac ewa siŋ niŋtegičma imuac ningic, séc méj ejəŋa waŋanžac. ¹⁹Waŋu imuhuc wamma genja niŋac yomuhuc efima zéanžaj; Ni kic hilic onac galenqina, siŋiiguc kecžu ionac kifagina, ²⁰ewa soho ic ionac mindi qindinji ic, nambérac ionac kiwi ic wanžua. Niniŋ zéma ackuažéc héla héna aciguc hezac imi tanegira hénia hénia nuaru hedacžac. ²¹Imuhuc zéma tosara ku énécmima kileŋ genja imi ménda kuamuanžaj me? Kowu nene ménda wammu zéma zéau énécmima genjaoc kowu neanžaj me? ²²Kaisero ménda wammu zéma genja kaisero waŋanžaj me? Nemu irecyu surema imuac ocmujiguc iwawai haigic heyu kowu meanžaj me? ²³Héna acac séwi ejəŋ wamma genjaoc mia héna ac imi logima Anutu gamu qeque wammianžaj me? ²⁴Kiwi ooya hezac séc onac haka biria niŋac Anutuac qara imi ic enia ionac sucginaiguc zébiri qébiriyaguc waŋanžac. ²⁵Gi héna ac tohoanžaniguc séwiiguc séwi tasé hericheric hakaya imi méra gémmac, néj héna ac imi logianžaniguc guac séwiiguc séwi tasé hericheric haka imi ejomia wanžac. ²⁶Hénia imuac niŋac imuhucyanec ic méj séwiiguc séwi tasé hericheric ménda wajec inéj héna ac tohoanžaciguc séwiiguc séwi tasé heric herira néj iwac niŋic séwi tasé heric heriraguc

éséc ménda wamma me? ²⁷Séwiiguc séwi tasé heric herira qahac ménjnénj héna ac imi solajanec tohomaciguc inéj héna ac ooyaginaguc zéma séwiiguc séwi tasé heric hericginaguc wamma héna ac logianžu ini ménda zégési énécimimac me? ²⁸Hénia imuac nijac séwiiguc Yuda ic imi Yuda ic héla qahac, waju imuhucyanec séwiiguc séwi tasé hericheric imi séwi tasé hericheric héla qahac. ²⁹Imuac nijac ewa qeriiguc Yuda ic kekera iminéj mia Yuda ic héla wanžac. Waju séwi tasé hericheric imi qeri uñaiguc heheya, néj kiwi kicninanéj hémbiјac séc imuaru ménda heheya. Waju mepé qepési imi baec ic onarunec qahac, néj Anutu arunec. Imuac nijac séwi tasé herichericgina imi ewa qerigmaiguc memu.

Anutuac haka imi ménjzé ménjzéya qahac.

3 ¹Hénia imi imuhuc waju, némac nanañiguc Yuda ic wamma kekera iminéj héla wanžac? Waju némac nanañiguc séwiiguc asé kiwi mema kekera iminéj eeyaguc wanžac? ²Hénia hiabia sasala hezac. Walac imi Anutuac ackuažéc imi niňkumu énécimima méraginaiguc hai énécmiyec imi mia.

³Waju ic tosianéj ménda ninžéj gémuiguc dimuhuc wamma? Ewa éréhéçginanéj Anutuac haka ménjzé ménjzéya qahac imi mesohomac me? ⁴Imuhuc wammacac séc qahac, icya icya ikocginaguc, néj Anutu momacguc sac hélaguc wanžac. Imuac mia ac zézéya ménj yomuhuc ooyawac hezac; Anutu acga zéna, hélacnec zégéngéja wamma. Aciguc gopogcic onogibésémajac hezac. ⁵Waju wawaŋ memenina birianéj Anutuac solaj dindija mewininimaciguc dimuhuc zéwíj? Baec ic hakanina méndacma zéwa niňgic; Anutunéj qeri biric waŋ nénécmiyu qacninaiguc mayu haka imuac niŋ Anutu imi solaj dindija qahac imuhuc zéwíjac séc wamma me? ⁶Imuhuc qahac téŋgénj! Imuhuc wammaciguc Anutunéj baec ic embac dimuhuc gési nénécimimac? ⁷Waju ic ménjnénj acna melemmaj zé qerianéj yomuhuc sumbuŋ yanda niňkečzac gezaj; Ac ikocna nijac Anutuac solaj kekecyawac niňgic ou emma edamu yandayaguc waju némac nijac ni képésic ic ésécneč zégési némmac? ⁸Imuhuc waju iwawai hiabia mihičjiwiŋ zé haka biria wambij imuhuc hia ménda zéwunec? Ic tosara ieneŋ ac ikoc wamma zégic nenen ac imuhucya zéyiŋ tanec wanžac. Ac imuhuya zéanžu imi enerj imuac kitiva mihičjimuac séc wanžac.

Ic solaja ménj ménda kecžac.

⁹Imuhuc waju dimuhuc zéwíj? Yuda ic neŋaŋ imi tosia onogicma hiabianec kecžanžiŋ? Imi qahagucnec! Bec yomuhuc zétecgézij; Yuda ic me Yuda ic qahac^d imi mocžon biriawac méra bawu képésic ic kecžiŋ.

^d 3:9 Me Girik ic.

¹⁰ Ac kiwi mén yomuhuc ooyawac hezac; Ic solaj dindiña mén ménda keczac. ¹¹ Ic nijectegic qiętegicyaguc imi mén ménda keczac. Waļu Anutuac hochoc ai wammimia mén ménda keczac. ¹² Momac yanda sigima kemma imuhucyanec ejomia wandacgic haka hiabia wawaļa mén ménda keczac, mén méndagucnec keczac. ¹³ Déméngina imi kicsuaj suaja qahac ésécnec, waļu ezelaj ginanéj ac ikoc mihicjima kua taséginaiguc imi qatéac sacmasi biria kisamma kecanžu. ¹⁴ Kuaginaiguc imi ac saec zéma ac howuc howucnéj sécgéma hezac. ¹⁵ Waļu hénaginanéj sac naec énécmiwiŋ zé efefianec waļanžac. ¹⁶ Waļu dimia me dimia keļanžu séc kisikiyon qema saohanec waigic heanžac. ¹⁷ Waļu ienej luaeac héna imi ménda nijectegicžu. ¹⁸ Kicginaiguc haka mén wambiŋ zé Anutuac niŋ bac yandi yandi ménda waļanžu. ¹⁹ Neŋaj yomuhuc niļanžiŋ; Héna acnēj ic embac imuac méra bawu keczu séc énézéanžac. Imi mia baec ic enej kuagina moczoŋ zikima acgina qaiyu Anutuac gésigési ai imuac bawaiguc nammu niŋac. ²⁰ Imuac niŋac baec ic méjact mén héna ac niſtoho tohoiguc ic solaja zémimia mén ménda keczac. Héna aciguc imi képésicninawac nijectegicanžiŋ imuac mia.

Yesu ninžéngéni solaj dindiña zénénécmimac.

²¹ Waļu deguc imi Anutuac solaj dindiña mén mihicjí nénécmiyecac heyu ninžiŋ. Waļu imi mia héna ac igucnec qahac, néj héna ac zéma Anutuac tiliŋ tiliŋ ic enej héipuc wammimia imuac nec hahaya. ²² Imitia Anutuac solaj dindiña, ic embac Kristo Yesu ninžéngégic séc ionac mia, ninžéj ninžéj imuac nec, séc momacnec ha énécmimia. ²³ Ic embac moczoŋ yanda imi képésic wandacgic imuac Anutuac edamuyaiguc kereŋ kereŋjawac séc qahac wanžac. ²⁴ Waļu Kristo Yesunéj képésic igucnec hulac nénécmiyu Anutuac ewa hia niŋac bojtegic mesolaļi nénécmimia wanžac. ²⁵ Anutunéj ejeya solaj dindiña imi mewininimaŋ zé nalé horua qeri bénžéŋiguc kerec. Kecma becnec képésic wawaļa imi moczoŋ hémma ogirec. Ogičma sacya ninžéngé mimia ionac Yesu imi mulumanaļ bujawac kumuyec.^e ²⁶ Imitia gum bénžénžéŋiguc nalé yomuac ejeya solaj dindiña mewininima ejeyaoc solaj dindiña wamma, imuhucyanec Yesu ninžéngé mimia ménjac mén solaja zémimiaŋ zé imuhuc waļec.

²⁷ Imuac némac hianina niŋac séwi enej wambiŋ? Imitia osiosiya! Waļu héna dimia, wawaļ meme ninaiguc me? Imitia qahac, ninžéj ninžéjact hénaiguc sac tima kembijac hezac. ²⁸ Imuac mia ic méjnēj héna acac aiiguc qahac, néj ninžéj ninžéjact solaja zémimia wammacac hezac imi nijectegicžiŋ. ²⁹ Anutu imi Yuda ic ionac nec keczac me? Baera baera ic embac ionac Anutu momacnec ménda wanžac me? Owec, ic enia ionac Anutu momacnec wanžac. ³⁰ Séwi tasé heric heriraguc imi acguc

^e 3:25 Képésicnina bisima humuma Anutuac qeric gericya igucnec metecgé nénécmimac niŋ kumuyec.

ninžéj ninžéj igucnec, séwi tasé heric herira qahac imi imuhucyanec ninžéj ninžéj igucnec, solaja zénénécmimac imi méj qahac, néj Anutu momacguc. ³¹ Waļu imuhuc zéma ninžéj ninžéjiguc kecma héna ac imi hia auwiŋ me? Imi qahac téŋgék, néj héna ac imi meseliwirjac hezac.

Abaraham zéma Dawidi i Anutu ninžéjgé miyic képésicgira waiyec.

4 ¹Waļu duja séwiiguc ambéc sakojnina Abaraham imi némac iwawai mihičiyec zéwiy? ²Abarahamnéj wawaŋ meme igucnec solaja zémimia waŋeciguc séwi eŋej wammacac séc, néj Anutuac wésiaiguc imi imuhuc wammacac séc qahac. ³Kiwinéj dimuhuc zézac? Abarahamnéj Anutu ninžéjgé miyu imuac niŋac wamma solaja zémiyec. ⁴Ic méjnén ai mema ai boŋa késayu niŋni boŋa imi ewa hiawac buŋa éséc ménda wanžac, néj tasé kuku éséc wanžac. ⁵Ic méj wawaŋ memeya qahac iminéj képésic ic solaja zémianžac i ninžéjgémaciguc ninžéj ninžéj imuac niŋac mia solaja zémimac. ⁶Dawidi imuhucyanec ic méj wawaŋ memeya séha ménda hemizac, néj Anutunéj nimmima solaja zémiyec imi zézé ségiségiyaguc wanžac zéma yomuhuc zéyec; ⁷Héna ac logigic képésicgina wai énécmina képésicgina hoturu énécimac imi ségiségi ginaguc. ⁸Mij Kewuninanéj ic méŋac képésicya ménda olommac imi ségiségiyaguc wammac. ⁹Imuac ségiségi iminéj séwi heric heriraguc iwac muru sac hemac me séwi heric herira qahac iwac muru momacnec hemac? Neŋaj imi yomuhuc zéanžij; Abaraham imi ninžéj ninžéja niŋac wamma solaja zémiyec. ¹⁰Némac nanaŋjiguc naļu solaja zémiyec? Séwi tasé heric heriraguc kerec nalé imuari me séwi tasé heric herira qahac kerec imuari? Zéwa niŋgic, séwi tasé heric heriraguc kerec nalé imuari qahac, néj séwi tasé heric herira qahac kerec nalé imuari mia solaja zémiyec. ¹¹Inéj séwi tasé heric herira qahac kerec nalé imuari ninžéjgéy solaja zémiyecac solaj dindiŋa imuac asé kiwiya imi meyec. Imi mia eŋeyaoč séwi tasé heric herira qahac kecma ninžéj ninžéj ic moczoj yanda ionac ambéc sakojnina waļu qelihéra héna imuhucyanec solaja zéenécmimac niŋac imuhuc waŋec. ¹²Waļu inéj imuhuc wamma séwi tasé hericheric haka imuac ambéc sakojnina waŋec. Imi mia kecma séwi tasé hericheric memu ionac sac qahac, néj Abarahamnéj séwi tasé heric herira qahac kerec imuari ninžéj ninžéj késa kerec imuac héna tima méndacmiziŋ neŋaj momacnec ambéc sakojnina wammac niŋac imuhuc waŋec.

¹³Abaraham zéma qelihéra ieneŋ baec moczoj yanda mératéc memu niŋac sisipac ac megic. Waļu sisipac ac imi mia héna ac igucnec qahac, néj ninžéj ninžéj solaj dindiŋa imuari. ¹⁴Ic embac héna ac igucnecnéj mératéc meme ic wambunec ninžéj ninžéj imi héla qahac waļu sisipac ac imi auyu qahac wambacnec. ¹⁵Héna ac niŋac wamma qeri gericyanéj aiyaguc wanžac. Waļu héna ac ménda hezac imuari

héna ac logilogi imuhucyanec ménda hemac. ¹⁶ Imuac nijac mératéc meme ic wawaŋa imi ewa hiawac buŋa wammac nijac ninzéŋ ninzéŋ méndacma haŋzač. Imi mia ɿikiɿiki ac imi qelihera ionac muru meseli énécmimaj nijac imuhuc waŋzač. Waŋu imi mia ic embac héna ac igucnec sac qahac, néŋ Abarahamac ninzéŋ ninzéŋjiguc toro qeqeya imi onac momacnec. Waŋu Abaraham imi Anutuac kiwaiguc baec ic momac yanda neŋaŋ ambéc sakojnina wanžac. ¹⁷ Ac kiwi mén imi yomuhuc hezac; Neŋ gi ic embac hénia hénia ionac maŋgocgina wambésémaŋ nijac kumugénzua. Waŋu Anutu Abarahamnéŋ ninzéŋgé miyec imi yomuhuc; Humuc ic meqelima iwawai ménda kekera imi iwawai kekera igucnec unuruŋzač ésécnec unuruŋu hicŋianžac. ¹⁸ Abarahamnéŋ hénju mambécma kecmacac séc qahac waŋec, néŋ kileŋ mambécma ninzéŋgéyec. Imi mia qelihécgia imi yomuhuc wammu zéma ézéyec séc ic embac hénia hénia ionac maŋgocgina wammac nijac imuhuc hicŋiyec. ¹⁹ Yawuŋa 100 waŋu ejeya séwiya imi humuc tanec waŋec. Waŋu Sarawac merac gésia imi acguc humuc tanec waŋec imi nijtiegirec. Waŋu ninzéŋ ninzéŋjawac kuhanéŋ ménda mayec. ²⁰ Waŋu ninzéŋ ninzéŋjanéŋ ménda waimiyu Anutuac sisipac ac imuac niŋ éréhéc ménda waŋec, néŋ ninzéŋ ninzéŋjiguc naŋselima Anutu eeya héiyec. ²¹ Imuhuc wamma ac ɿikima ézéyec imi wandacmac ac séc zéma hélacnec ninzéŋgéyec. ²² Imuac nijac ninzéŋ ninzéŋ imuac mia solaja zémiyec. ²³ Solaja zéma nimmiyec ac ooya imi Abarahamac nijacnec sac qahac, ²⁴ Imi mia solaja zé énécmimacac buŋa neŋaŋ zéma Miŋ Kewunina Yesu humuc ic ionarunec meqeliyec Anutu i ninzéŋgé mimuac heyec neŋaŋ nijac momacnec imuhuc oyawac hezac. ²⁵ Yesu imi képésicnina nijac humuciguc opocopora waŋec. Waŋu imuhucyanec solaja zénénécmimac nijac meqeli miyu yarec.

Yesunéŋ luae mihicŋi nénécmiyec imuac zézé ségiségi wambinj.

5 ¹ Imuac bec, nini imi ninzéŋ ninzéŋ nijac solaja zénénécmiyec, imuac nijac Miŋ Kewunina Yesu Kristoac muru héima Anutuguc luae mihicŋiyinac kecziŋ. ² Imuacnec iwacmuru héima ninzéŋ ninzéŋ ninanéŋ Anutuac ewa hiayaiguc keremma imuac qeriaiguc namma Anutuac edamuyawac mambéc kecma zézé ségiségi wamma kecanžiŋ. ³ Imi sac qahac, neŋaŋ imi zéra béraiguc kecma imuhucyanec zézé ségiségi waŋzač. Imuac hénia imi zérabéranéŋ bisiqatéŋ wamma kekec, ⁴ bisiqatéŋ wamma kekecnéŋ haka eeyaguc, waŋu haka eeyagucnéŋ niŋkumuma kekec imi mihicŋianžac imi nini nindacziŋ imuac mia imuhuc waŋzač. ⁵ Waŋu Uŋa Téréya neŋaŋ buŋawac nénécmiyec inéŋ Anutuac goi héihéi neŋaŋ ewa qerininaiiguc qocgé nénécmiyecac nénécmianžac. Imuac nijac niŋkumu ninanéŋ gamu ménda mihicŋi nénécmimac. ⁶ Imi mia neŋaŋ kuc mama météqététaŋ

kerij nalé imuaru Kristonéj naléya waļu képésic ic neŋaj niŋac wamma humuyec. ⁷Ic solaja méŋac niŋac wamma humu humumia imi ososiya. Waļu ic hiabia méŋac niŋac méŋnēj hia efima humumac me qahac niŋ éréhéc wanžua. ⁸Néj neŋaj képésic ic kerij imuaru Kristonéj neŋaj niŋac wamma humuyec. Waļu haka iminéŋnec mia Anutunéj eŋeja goi héihéiya neŋaj muru mewinini nénécmiyec. ⁹Waļu neŋaj deguc iwac sacyanéj mesolai nénécmimia wanžac. Waļu iminéŋnec sac qahac, inéj kecma Anutuac qeri geric igucnec nénépésidacmac. ¹⁰Imi mia hažéchéra wamma kerij nalé imuaru naļawac humucyaiguc Anutuguc ewa momac mihični nénécmiyec. Imuac niŋac iwac kekec hémbénajaiguc imi, séc méj ogicma mehiaru nénécmimac. ¹¹Ininéŋnec sac qahac, ala kekec deguc mihični nénécmiyec neŋaj Miŋ Kewunina Kristo Yesu iwac niŋac wamma Anutuac qeriaiguc zézé ségiségi wanžanžiŋ.

Adam zéma Yesu.

¹²Imuac bec ic momacgucac niŋac képésicnéj baeciguc haréyec. Haréyu képésic imuac niŋac mia humucnéj haréyec. Waļu ic embac mocžoŋ yandanéj imuhucyanec képésic wandacic humucnéj ionac muru hadarec. ¹³Képésic imi héna ac ménda heyec imuaru baeciguc bec heyec. Néj héna ac ménda hezac imuaru imi képésic imi ménda olombiňac séc. ¹⁴Waļu Adam imi méj hamacac heyec iwac asé wanžac. Imuac niŋac Adamwac nalé igucnec éréma Moseac nalé imuac suraiguc imi, Adamnéj képésic waļec képésic imuhucya ménda wanġic ionacmuru imuhucyanec humucnéj ic kewu waļ énécmiyec.

¹⁵Néj ic momacgucac képésic niŋac ic embac sasala humugic, waļu imuhucyanec Anutuac ewa hia zéma ic momacguc Kristo Yesuac ewa hia niŋac sese énécmiyu ic embac sasala sécgé énécmiyec. Imuac niŋac sese imi képésic imuac sécyä qahac. ¹⁶Waļu ic momacguc képésic waļec idacminéj sese imuac séc qahac. Ic momacgucac képésic niŋac képésicac zégsigésinéj haréyec. Waļu Anutunéj ewa hia niŋac képésic sasala imi ménda olomma solaj dindiňa zénénécmiyec. ¹⁷Ic momacgucac acqeqe niŋac humucnéj ic momacguc inéŋnec ic kewu waļ énécmiyec. Waļu ewa hia zéma solaj dindiňawac buļa kuaya qeqeya mezu ienej imi momacguc Kristo Yesunéŋnec kekec hélawac qeriaiguc eŋaoċnec ic kewu wamma kecmu. ¹⁸Imuac ic momacgucac acqeqe niŋac ic embac mocžoŋ képésic ginaguc zéénécmimia waļec. Waļu imuhucyanec haka solaja momacguc niŋac ic embac mocžoŋ solaja zéénécmimia waļu kekec hélaiguc kereŋdacgic. ¹⁹Ic momacgucac acqeqe niŋac ic embac sasalanéj képésic ic wanġic ésécnec ic momacgucac niŋtohotoho niŋac ic embac sasalanéj ic solaja wammuac hezac. ²⁰Képésic meyandimaŋ zé héna acnēj haréyec. Waļu képésic toroqeqeya imuaru ewa hianéj muŋguc yanda sécgé énécmizac. ²¹Imi mia képésicnéj humuc qeriaiguc

ic kewu waŋec ésécnec ewa hia imi acguc solaj dindiŋa niŋac ic kewu wanžac. Waŋu ewa hia iminéŋ Miŋ Kewunina Kristo Yesu inéŋnec kekec hémbénaŋa igucgeŋ nonagcma keremmacac hezac.

**Képésicac muru humuma
Kristoac muru kecbiŋ.**

6 ¹Imuac némac ac dimuhuc zéwiŋ? Ewa hiaya toroqeŋeya mihičnjawiŋ ²zé biria wammanec kecbiŋ? ²Imuhuc wambijac séc qahac! Neŋaŋ biriwac muru humudariŋ, imuac dimuhuciguc biria qeriaiguc muŋguc yanda nammanec kecbiŋ? ³Yesu Kristoac muru toroqema doku naerij imi iwac humuciguc momacnec toroqema naerij wanžac. Waŋu hénia imi ménda niŋasarizu? ⁴Maŋgocnéŋ edamuya mewininima Kristo imi humuc ic ionac sucgina igucnec meqelimiyeč ésécnec neŋaŋ acguc kekec qeliawac qeriaiguc tima kembij niŋac humucac qeriaiguc kereŋ kereŋjawac doku naec haka wanni i guc momacnec téŋgé nénécmimia waŋec. ⁵Neŋaŋ imi iwac humucya méndacma toroqeŋeya wamma kecbiŋiguc, iwac yacyaciguc imuhucyanec toroqeŋeya wambijac hezac. ⁶Waŋu képésicac buŋa séwinina imi humuyec. Imuac niŋac muŋguc biriawac weleŋ qeque ménda wammowiŋ niŋac neŋaŋ hakanina wahala imi i guc momacnec ic héŋgeja wéndaraiguc qeni humuyec imuhuc zéma ninžiŋ. ⁷Imi mia méjnéŋ méŋ humuyec imi képésic igucnec hulacmima solaja zémimia wanžac hénia imuac mia. ⁸Kristoguc humuyinjiguc imi i guc momacnec kecbiŋac hezac imi ninžéŋgezij. ⁹Imi mia Kristonéŋ humuc ic ionac sucgina igucnec yarec imuac niŋac muŋguc ménda humumac. Waŋu humucnéŋ galeŋ muŋguc ménda wammimac imi niŋasariziŋ imuac mia. ¹⁰Humuyec imi biriawac muru hatac momacguc sac humuyu tecgéyec. Deguc kekec keczac imi Anutuac muru keczac. ¹¹Imuhuyanec, ini acguc eŋaŋ niŋac ningic biriawac muru humugic, néŋ Anutuac muru imi Kristo Yesuac qeriaiguc keczij tanec wammac.

¹²Imuac niŋac, képésicac qeqetali wammigic, képésic eŋeyaoč séwigina houmacac hezac imuac ic kewu ménda wammimac. Waŋu séwiac siŋ ménda njitohomu. ¹³Waŋu onac séwi taségina méŋac méŋ tewi ʐakoj ac qeque wawaŋa ésécnec biriawac buŋa ménda qemimu. Waŋu eŋaŋac ningic humuc igucnec qelima yacyawac buŋa waŋu Anutuac muru haiamuma séwi taségina imi moczoŋ solaj dindijawac tewi ʐakoj ésécnec haiamumu. ¹⁴Ini imi héna acac méra bawaiguc ménda keczu, néŋ ewa hiawac méra bawu keczu imuac niŋac képésicnéŋ maŋgoc ménda waŋ énécimimacac hezac.

**Haka solaj dindijawac weleŋ
qeque icy.**

¹⁵Imuac bec dimuhuc wambij? Nini héna acac méra bawu ménda kecma ewa hiawac méra bawu keczij zéma képésic wambij? Imuhuc

ménda hicnjimac! ¹⁶Ini mérac méj welej qemima niñtohoanžuiguc, niñtoho wammianžu iwac welej qeqhéra wanžu imi ini ménda ninžu? Tosara imi képésicac welej qeqhéra wamma humuciguc kerejanžu. Waļu tosara imi niļ tohotohowac welej qeqhéra wamma solaj dindijaiguc kerejanžu. ¹⁷Imuac Anutu ewa hia ac ézemu. Imi mia ini héni hénia igucnec képésicac welej qeqhéra kecgic, néj pakej ac énézégic imuac nanaja imi ewa qeriginanéj niñtohogic. ¹⁸Képésic igucnec hulac énécmimia wamma solaj dindijawac welej qeqhéra wanžic hénia imuac mia. ¹⁹Ini séwigina mété qétetanjiguc kecanžu imuac niļ ni ic neļaj murugej séc héima zéwa niňgic; Becnec ini imi séwiginawac tasia imi haka biria zéma héna ac logilogi imuac haimima héna ac logilogi imuaru kerejgic. Waļu deguc imi imuhucyanec séwiginawac tasia imi solaj dindijawac welej qeqe buļa qema kekec téreyigaiguc keremmu. ²⁰Ini képésicac welej qeqhéra kecgic nalé imuaru solaj dindija igucnec hulac amuma ewa éréhéc ménda wamma kecaņgic. ²¹Waļu nalé imuaru ini imi kekecac héla gocmia dimuhucya mihicqianžic? Waļu deguc imi, imuac tetecgia imi humuc zéma niňasarima haka imuhucyawac gamugina ninžu. ²²Waļu deguc ini képésicgina igucnec hulac énécmimia wanžu. Imuhuc wamma Anutuac welej qeqhéra wamma kekec téryea imuaru kerej kerejanžawac héla gocmia mihicqianžu. Waļu imuac tetecgiaiguc imi kekec hémbénaņanéj mambéc keczac. ²³Képésicac tasia imi humuc. Waļu Anutuac ewa hiawac ai buļa imi kekec hémbénajja. Kekec seli imi mia Miļ Kewunina Yesu Kristoac qeriaiguc he nénécmizac.

Uja téreyawac héna qeliaiguc kekera.

7 ¹Alahécna, héna ac ninžu onac qesi énécmizua, ini imi héna acnéj kekecginaguc kecžu ionac sac maļgoc waļ énécmianžac imi ménda ninžu? ²Embac euyaguc imi euya kekecyaguc kecanžac nalé imuac sura igucnec sac héna acnéj dérécgé mianžac. Waļu euya humuyu eu iniļac héna ac igucnec hulacmimia waļanžac. ³Imuac bec, euya kerunec ic méj memaciguc imi embac kaiseroya zémimia wammac. Néj euya humumaciguc imi imuac héna ac igucnec hulacmimia wammac. Waļu ic méj memac imi embac kaiseroya ménda wammac. ⁴Imuac, alahécna, ini acguc Kristoac séwiguc toroqema héna acac muru unuhumumia wanžu. Imi mia méj humuc igucnec qelima yarec iwac muru kemma neļaj Anutuac niļac wamma héla gocmia mihicqiwij niļac imuhuc waļ nénécmiyec. ⁵Neļaj séwininaiguc kerij imuaru imi képésicac siļ héna acnéj héiqeli nénécmianžac iminéj séwininawac tasiaiguc ai meyu neļaj imi héla gocmia humucac buļa mihicqianžij. ⁶Deguc neļaj imi qaténénécmiyec imuac humudarij imuac niļac héna ac igucnec hulac nénécmimia wanžac, imuac niļac neļaj héna ac ooyawac haka wahalanéjnec qahac, néj uňawac haka qelianéjnec welej qewiļj.

Képésicac kuhanéj méramma nénépésianzac.

⁷Imuac dimuhuc zéwijn? Héna ac iminéj képésic me? Qahac! Ic enia wambacnec imi képésic imi ménda nijacgéwinec. Héna acnéj hémbaoac ménda wanna imuhuc ménda zéwacnec imi hémbaocac hénia ménda nimbiniec. ⁸Waļu képésicnénj naléya mihicjima héna acnéjnec ewa qerinaiguc hémbaoc hénia mihicjí néjec. Hénia imi yomuhuc; Ic enia waļu képésic acguc humu humumia wanžac. ⁹Becnec héna ac ménda nijtegiri nalé imuaru imi nej kekecnaguc keri. Waļu héna acnéj haréyu képésicnanéj qelima yaru ni humuyi. ¹⁰⁻¹¹Képésicnénj naléya mihicjima héna acnéjnec ni manam batuc waļ némma héna ac iminéj mia ni nuhumuyec imuac nijac. Héna ac imi kekecac buja, néj nej hémba melemma humucac buja tanec waļec. ¹²Imuac héna ac imi hélacnec téryea wanžac. Zézépaļ ac imi acguc téryea, solaļ dindiļa, zéma hiabia.

¹³Imuhuc waļu iwawai hiabianéj melemma nuacmuru humucac buja waļec me? Imuhuc wammacac séc qahac! Imi mia képésicna hémba képésic tanec wammac nijac iwawai hiabia iminéj ni nuhumuyec. Imi mia képésicac nimba képésic réwéria tanec wammac nijac héna acnéj ai meanžac. ¹⁴Héna ac imi téryea imi nini nindacziļ. Waļu ni imi séwiac siļ nijac wamma kecba képésicnénj boļna meyu imuac welej qemianzua. ¹⁵Hénia imi yomuhuc; Qeri ujananéj waļ nénzac imi ménda wamma haka tosara sureanzua imuac mia waļanžua imuac nijac haka waļanžua imuac héna imi nenaoc ménda nijasarizua. ¹⁶Ni ménda wammaļ zé waļ nénzac imuac wammaļiguc ewa siļ iminéj héna ac imi hiabia wanžac imuac héipuc wanžac. ¹⁷Waļu deguc haka wawaļa imi ni nenaoc qahac, néj képésic ewa qerinaiguc heanzac iminéj mia waļanžac. ¹⁸Nuac qerina me nuac séwinaiiguc^f iwawai hiabia mēj ménda henénzac imi ni ninžua. Haka hiabia wammaļ zé siļna henénzac, néj wawaļ memenaiguc imi ménda waļanžua. ¹⁹Haka hiabia wammaļac qerinanéj waļ nénzac imi mia ménda wamma haka biria ménda wammaļac ninžua imuac mia waļanžua. ²⁰Haka mējac mēj nej ménda wammaļ zé nijanžua imi wammaļiguc, imi mia nenaoc qahac, néj biria qerinaiguc nanžac iminéj mia waļanžac. ²¹Imuac ni kekecac hénia mēj yomuhuc nijtegicžua; Haka hiabia wammaļ zé siļna henénzac ni imuhucya qerinaiguc birianéj momacnec henénzac. ²²Nuac qeri ujananéj Anutuac héna ac imuac ségiségi wanžua. ²³Nuac séwi taséna qeriaiguc siļ mējnénj henémma nuac ewa qerinawac héna ac imiguc euma ni nuagicma séwi tasénawac qeriaiguc siļ hezac imuac hésa ic nopocanžac. ²⁴Oo yéwérinaguc, séwina humucac buja imuacnec

^f 7:18 Séwinawac siļiguc.

mérénép metecgé némmac? ²⁵ Ni Miŋ Kewunina Yesu Kristo iwac muru héhélima Anutu ewa hia ac wammimaj.

Imuac mia ni ewa qerinanéj Anutuac héna ac welej qema séwinanéj biriawac héna ac welej qeanzua.

**Séwiac siŋnéj humuciguc, Uŋawac siŋnéj kekec
hémbénajaiguc onagicma kenzac.**

8 ¹ Imuac bec ic embac Kristo Yesuac qeriaiguc kecanžu ionac muru imi képésic ginaguc zéénémimia imi ménda hezac. ² Hénia imi yomuhuc; Yesu Kristoac qeriaiguc kekecac Uŋa imuac héna ac keczac iminéj mia humucac képésic imuac héna ac igucnec ni hulac néjec,^g ³ imuacnec Kucnina mamaya waŋu iwawai héna acnénj séwininaguc wammacac séc qahac imi Anutunéj waŋec. Inéj mia képésicnina niŋac eŋjeja Naŋa méliyu séwinina képésicyaguc imuhucyanec hicŋiyec. Hicŋiyu zétecgéyú képésicnina imi séwiyaiguc ejec. ⁴ Imi mia séwiac siŋ qahac néj Uŋawac siŋ méndacma kecanžij neŋaj muru héna ac imi mesolajanimaj zé imuhuc waŋ nénécmiyec. ⁵ Séwiac siŋ méndacanžu ienej séwiac ai niŋac niŋkumanžu, néj Uŋawac siŋ méndacanžu imi enej Uŋawac ai niŋac niŋkumuanžu. ⁶ Waŋu séwiac niŋkumuma kekec imi humuc, waŋu uŋawac niŋ kumuma kekec imi kekec zéma luue. ⁷ Némac niŋ, séwiac niŋkumu imi Anutuac hažéc waŋanžac. Imi mia Anutuac héna ac imiguc ewa momac ménda waŋanžaoc, waŋu imuhuc wammaocac séc qahac. ⁸ Séwiac siŋiguc kecanžu imi enej Anutuac ségiségi mihiči mimuac séc qahac. ⁹ Néj ewa qerigmaiguc Anutuac Uŋjanéj keczaciguc ienej séwiac siŋiguc ménda kecma uŋawac siŋiguc kecanžu. Ménjnéj méj Kristoac Uŋaguc ménda keczaciguc Kristoac ic qahac. ¹⁰ Waŋu Kristonéj ewa qerigmaiguc keczaciguc képésic niŋac séwiginanéj humumia wanžac, néj uŋaginanéj solaŋ dindiŋa niŋac kekecyaguc wanžac. ¹¹ Yesu humuc ic ionac sucgina igucnec meqeliyec iwac Uŋjanéj ewa qerigmaiguc keczaciguc, Kristo Yesu humuc ic ionac sucgina igucnec meqelimiyec inéj mia Uŋa Téréya ewa qerigmaiguc keczac iminéjnec humucac buŋa séwigina imi acguc meqeli énémimac.

¹² Imuac niŋac dacmuna hécnia neŋaj imi taséninaguc, waŋu tasénina imi séwigucac zéma séwiac siŋ méndacma kecbiŋac ménda hezac. ¹³ Ini séwiac siŋ méndacma kecmuijuc, kileŋ humumu, néj Uŋaguc séwiac wawaŋ meme imi qehumumuiguc, kekecguc kecmuac hezac. ¹⁴ Anutuac Uŋjanéj qindinji énémimiy kecanžu imi enej Anutuac naŋhéra wanžu. ¹⁵ Ini imi welej qeqeac uŋa zénéj hirihiri wawaŋa imi ménda késa kecžu, néj naŋa éséc kekerawac uŋa énémimiy kecžu. Imuac niŋac iwac mia Aba^h maŋgoc zéma qacanžu. ¹⁶ Uŋa Téréya eŋjejaoc, qeri uŋaninaguc,

^g 8:2 Girik ac zéma Kiwi tosaraiguc; Hulacgénjec. ^h 8:15 Aram aciguc Mangoc.

nini Anutuac nambérac kecziŋ imuac héipuc waŋ nénécmianzac.

¹⁷Nambérac héra kecziŋjiguc imi mératéc memo ic wanžiŋ. Imi mia méŋac qahac, néŋ Anutuac mératéc ic, Kristoguc momacnec mératéc ic wambiŋac hezac. Imuac niŋac i guc momacnec edamuninaguc wambiŋ 3é 3érabéra imi acguc i guc momacnec mihičijiwijac hezac.

Kecma edamuninaguc wambiŋac hezac.

¹⁸3érabéra deguc mihičijanžiŋ imuac nimba efefia wanžac. Waŋu iminéŋ kecma edamu hicŋi nénécmimac imuac sécyā ménda wanžac.

¹⁹Anutunéŋ 3éyu hicŋidacgic mocžoŋ yanda iminéŋ Anutuac nambérac héra hicŋimu niŋac ewa ewa wamma mambéc kecžu. ²⁰Hénia imi yomuhuc; 3éyu hicŋidacgic momac yanda imi, iwawai héra qahac imuac weleŋ qema kecžu. Waŋu imi mia ejaj siŋgina qahac, néŋ Manjoc waŋénéc énécmia iwac ewa siŋ méndacma imuhuc hicŋi énécmizac;

²¹3éyu hicŋima kekec imi acguc iwawai houhouyawac weleŋ qema kekec imuacnec hulac énécmiyu Anutuac nambérac héra ionac kekec edamuyaguc imuac toroqema qutuma kecmu. ²²Iwawai 3éyu hicŋima kecžu imi mocžoŋ yanda momacnec yaiwisisiŋ wamma merac memeiguc qenžen qeanžu ésécne wamma érékecma deguc, imi neŋaj nindaczij.

²³Imi sac qahac, Uŋa téreyawac héra gocmia walac walac hicŋihicŋiyaⁱ aŋgén tima kecziŋ neŋaj imuhucyanec ewa qerininanéŋ yaiwisisiŋ wamma naŋawac séc nénépésima séwinina boŋ héré menénécmimac niŋ mambéc kecziŋ. ²⁴Neŋaj imi qerininanéŋ mambéc wamma kecma aŋgén titi mihičijiy. Waŋu kicninanéŋ hémbiŋac séc imuac ménda mambéc kecanžiŋ. Mérénéŋ kiwaiguc hemizac imuac mambéc wammac? ²⁵Waŋu neŋaj iwawai ménda hénziŋ imuac mambéc wanžiŋjiguc qeri bénzéŋjiguc mambéc wambiŋ.

²⁶Imuhuyanec Uŋa imi acguc kuc mama ninaiguc méra nénécmianzac. Neŋaj némac acnén dimuhuc 3éwelec wanní sécgémac imi ménda ninžiŋ, néŋ Uŋa ejeyaoe neŋaj niŋac wamma acnén 3éwiŋ 3é ososiyá imuac séciguc yaiwisisiŋ wamma 3éwelecanžac. ²⁷Waŋu Uŋanéŋ Anutuac ewa siŋ hezac séc méndacma ic embac téreya ionac 3éwelecanžac. Imuac niŋ qeri héhéŋ minjina Anutunéŋ Uŋawac ninjí imi bec nindaczac.

²⁸Neŋaj ninžiŋ ésécne, Anutunéŋ ewa siŋ heyec séc unuruyec. Waŋu goi héhéŋ wammianžu ionac muru imi iwawai mocžoŋ yandanéŋ qenangé amuma iwawai hiabia mihičiŋ énécmianzac. ²⁹Anutunéŋ ejeya Naŋa imi dacmuna sasala sucginaiguc walacgina wammac niŋac, becarunec niŋénécmiyec imi eneŋ ejeya Naŋa ésécne kecmu niŋac walac gési énécmiyec. ³⁰Waŋu walac gési énécmiyec imi unuruyec. Waŋu

ⁱ 8:23 Hénia imi Kristo Yesu.

unuruyec imi onac solaj dindiña զéénécmiyec. Waļu solaj dindiña զéénécmiyec imi meyac énécmiyu edamuginaguc wanjic.

Anutuac goi héihéi Kristoguc hicqitegirec.

³¹Waļu neļaj haka imuac dimuhuc zéwir? Anutunéj nonac wamma keczaciguc mérénéj hia hažéc waļ nénécmimac? ³²Ereya Naja imi ménda aŋgék tima momac yanda neļaj niļac wamma wai nénécmiyec inéj dimuhuc iwawai tosara moczoj yanda imi i guc momacnec ewa hiawac ménda nénécmimac me? ³³Solaj dindiña zéyec imi Anutu mia, waļu mérénéj Anutuac gési énécmimia imi aciguc hia onopocmuac sé? ³⁴Mérénéj képésicninaguc zéma hia zétecgé nénécmimacac sé? Yesu Kristo inéj mia nonac niļ humuyec. Waļu humuyec sac qahac néj munjuc qelima yarec. Yacma ou emma Anutuac méra héiyaiguc kecma nonac niļ héipuc wamma zéwelec waļanžac. ³⁵Mérénéj Kristoac goi héihéiya igucnec hia elicgé nénécmimacac sé? Manambatuc me, qenzej manzej me, nununesi me, béti me, séwi usu qahac kekec me, zérabéra me, sou? ³⁶Kiwi méj yomuhuc ooyawac hezac; Nini guac niļ wamma kaiwe herec humumia nunuhéi wanžu. Waļu nonac ningic rama unuheric wawaļawac buļa tanec waļec. ³⁷Waļu neļaj imi réwéri imuhuya me imuhucyaiguc kecma goi héihéi waļ nénéc mianžaciguc séc méj ogicqogic waļanžiļ. ³⁸Imuac ni yomuhuc niļseli nénéja wanžac; Humucnéj me, kekecnéj me, kua meme uja enej me, hēngalej miňina enej me, iwawai imuhucya deguc heheyánéj me, biaļ hicqijanéj me, kucginaguc méjnéj méj me, ³⁹Iwawai ounec mamayanéj me emunec éré éréyanéj me, tosara méjnéj méj moczoj Mir Kewunina Yesu Kristo iwac qeriaiguc Anutuac goi héihéi hezac goi héihéi imuacnec mia elicgé nénécmimacac séc qahac.

Anutuac ewa siļ téréya.

9 ¹Ni Kristoac qeriaiguc ac héla zézua, néj ac ikoc ménda zézua. Nuac ewa solajanéj Uja téreyawac qeriaiguc héipuc wannémma yomuhuc zéauzac; ²Nuac muru ewa biric yanda henénžac. Waļu ewa qerinaiguc qenzej manzej ménda misi misiyanéj hezac. ³Ni nena séwinawac dacmuna hécna, sac kitichécna ionac niļac wamma saecgé nénéja wamma Kristoac murunec hia qetecgé nénéja wambacnec séc zéma zéweleri. ⁴Ienej mia Israel ic. Waļu Anutuac naļhérawac buļa zéma eebipi zéma zikiziki ac ooya zéma héna ac énécmimia zéma mepé qepési ai buļa zéma sisipac acginaguc. ⁵Yanda hécnina imi acguc ionac buļa, waļu baecac séwiiguc imi Kristonéj ionac murunec hicqiyec. Waļu Kristo imi mia iwawai moczoj yanda imi onogicma ou keczac.

j 8:38 Kiwi tosaraiguc uja biria.

Waļu Kristo imi nalé tetecgia qahac mepé qepési wammiwiļac hezac
Anutu imi mia, hélacnec!

⁶ Waļu Anutuac ackuažéc imi sigima mazac tanec ménda wanžac.
Israel ionac murunec hicjihicŋya imi Israel ic héla ménda wandacgic.
⁷ Waļu Abarahamac qeliherá imi acguc qeliherá héla ménda wandacgic,
néj Isakawac murunec hicjihicŋya sac qelihécgá zé énécmimia wammac
zéyec. ⁸ Imi mia séwiguc qeliheranéj Anutuac nambérac héra qahac,
néj zikiziki acac nambérac héranéj héla gocmia zéma niјénécmiyec.
⁹ Waļu zikiziki ac imi mia yomuhuc; Yawuļ oumuac nalé imuhucyanec
muňguc hamaj, waļu Saranéj nařaguc wammac. ¹⁰ Waļu imi sac qahac,
Rebeka imi yandanina Isaka momacguc iwac murunec hériyaguc waļec.
¹¹ (Waļu Anutuac ewa siŋ iminéj wawaļ meme igucnec qahac, néj ic
méļac méj ningésima ururumac ionac muru sac seligimac niјac hezac.
Waļu hénia imi zéaumaj zé ¹² naļ héréra ménda mihičŋi érécmiyu haka
hia me biria méj ménda waļocnec) Rebeka yomuhuc ézéyec; Kunej néj
komora welej qemimac. ¹³ Imi mia kiwi méj yomuhuc ooyawac hezac
séc hicŋiyec; Yakop siŋ nimmima Esau héjara mezua.

¹⁴ Imuac neļaj dimuhuc zéwiļ? Anutuaru képésic hezac me? Qahac
téngéj! ¹⁵ Inéj Mose yomuhuc ézéyec; Méļac méj ewa biric nimmaļ
iwac mia ewa biric wammimaļ. Waļu méļac méj wéséna wanžac iwac
mia wéséna nimmimaļ. ¹⁶ Imuac niјac imi mia ic méļac ewa siŋ igucnec
qahac, waļu ic méļac seliseli igucnec qahac, ewa biric mijina Anutuac
murunec haanžac. ¹⁷ Ac méj Faraoac zéyec imi kiwiiguc yomuhuc
ooyawac hezac; Ni guac muru nuac kucna mewininima nuac qacna baera
baera zéau énécmimaļ niјac gi meyacgénza. ¹⁸ Imuac Anutunéj ewa
sija méndacma méļac imi ewa biric wammima méļac imi ewa seli
mihicŋi mianžac.

Anutuac qeri biric zéma goi héihéi.

¹⁹ Waļu ac bakia yomuhuc nézéwésémaļ gezaj; Imuhuc waļu
Anutunéj némac niјac képésicninawac hochoc ai mekeččac me?
Mérénéj iwac ewa siŋ qetalimacac séc? ²⁰ O baec ic, gi mérénéj Anutuac
ac bakia melenžaļ? Iwawai méļenéj mijina mihičŋi miyec iwac zéma
Némac niјac ni yomuhuc mihičŋi nénneč? imuhuc hia zémac me? ²¹ Miļ
Kewuc nomuļ memenéj qakéj dac momacguc iminéjneč kewuc éréhéc
memaj zéma, méj ai eeyagucac buļa waļu méj ai biriawac buļa
wammac zéma ejeya sija méndacma hia ménda memac me?

²² Anutunéj qeri biric waļ énécmima ejeya kuha mewinini énécmiyu
héntegicmu niјac kewuc qeri biricac buļa, mebirí énécmimiawac zéréj
qéréj wandac wandara imi nalé horua gum bénzénzéj waļ énécmimac
iguc dimuhuc zéwiļ? ²³ Waļu kewuc méj walac memézézéj wandac
wandara imi wagicma wéséniniļ wammima ai eeyaguc méļac buļa

qemima kekec edamuyaguc kuaya qeqeya imi énézéyu hémmu nijac imuhuc wañeciguc dimuhuc zéwiŋ? ²⁴Neŋaj imi Yuda ic me ic enia ionac sucgina igucnec héihéré nénécmimia kewuc nomuj imi mia. ²⁵Hoseawac kiwiiguc acguc yomuhuc zézac; Ni nuac ic embac qahac ionac mia nuac ic embachécna zéénécmimaj. Waŋu ic embac ménda siŋniŋ énécmiyi imi onac ic embac sorochécna zéénécmimaj. ²⁶Waŋu ic embac tosara nuac ic embac hécna qahac zéénécmimia ionac baec igucnecnéj, Anutu kekecyaguc iwac nambérac héra zé énécmimia wammu imuhuc zéyec séc hicni nénécmizac. ²⁷Waŋu Yesaianéj Israel ic onac nijac yomuhuc qacma zéyec; Israelac qelihéra ieneŋ konduj giŋgiŋawac sakasac ésécnec sasala wammu, néŋ bakia wai énécmimia imi onac sac kekec hémbénaŋa mihični énécmimac. ²⁸Hénia imi yomuhuc; Miŋ Kewunéj baeciguc ackuažéc imi focial meselimaguc aiya metecgémac. ²⁹Yesaianéj walac yomuhuc zéyec éséc; Waŋu Miŋ Kewu pupunda ginanéj sucnina igucnec wariha méŋ ménda wai nénécmiwacnec nini imi Sodom zéma Gomora ésécnec birima qahac wambijnec.

Israel ieneŋ ewa éréhéc wamma ménda ninzéŋgégic.

³⁰Imuac bec néma ac zéwiŋ? Ic enia ieneŋ kekec solajawac ménda nesima keŋgic ieneŋ mia kekec solaja mihičnjic. Imi mia solaj dindiŋa ninzéŋ ninzéŋ igucnec. ³¹Waŋu kekec solajawac héna ac nesima keŋgic Israel ic ieneŋ imi héna ac imuaru keŋ bipigic. ³²Imi némac nij? Imi mia ieneŋ ninzéŋ ninzéŋjiguc ménda héima namma wawaŋ memeiguc héima naŋgic. Waŋu imuac nijac mia ieneŋ qonzontoŋ gégéyawac hociguc qonzōn tonjégic. ³³Kiwi méŋ yomuhuc ooyawac hezac; Héŋgic neŋ qonzōn tonjégéyawac hoc zéma maunu unuyawac baŋa méŋ Zion amaiguc haiwa hemac. Waŋu méŋnénéŋ méŋ i ninzéŋé mimaciguc gamu mamasuŋ ménda wammac.

10 ¹Dacmuna hécna, ewa siŋna zéma zéwelec welecna imi Israel ic ionac nijac wamma aŋgén tiénécmimac nijac Anutuac muru haianzua. ²a Ni yomuhuc héipuc ac wanžua; ³Ieneŋ imi Anutuac solaj dindiŋa imi ménda nijasarima eŋaj solaj dindiŋa imi meyacgéwiŋ zé ai yanda mema Anutuac solaj dindiŋa imuac méra bawu ménda kecgic. ^{2b}Imuac nijac, ieneŋ imi Anutuac wamma seliseli waŋgic, néŋ ninj solajaiguc ménda héima naŋgic. ⁴Kristo imi ninzéŋ ninzéŋ ic moczoŋ yanda solaj dindiŋa mihični énécmimaj zé héna acwac tetecgia wanžac.

⁵Mosenéŋ yomuhuc oyecac hezac; Haka solaja héna ac igucnec hahaya waŋanžu imi eneŋ solaj dindiŋa imuacnec héima kecmu. ⁶Waŋu solaj dindiŋa ninzéŋ ninzéŋ igucnec hahayanéŋ yomuhuc zézac; Geŋga ewa qerigaiguc mérénéŋ kurumeŋjiguc emmac imuhuc ménda zéwésémaŋ. Imuhuc zéna niŋni mérénéŋ kurumeŋ igucnec Kristo hia wagicma mamac zézaŋ tanec wammac. ⁷Me mérénéŋ humumia ionac

baec dumujaiguc hia hiŋgacmac ménda ʒéwésémaŋ. Imuhuc ʒéna niŋni mérénéŋ Kristo humuc ic sucgina igucnec hia wagicma érémac ʒézaŋ tanec wammac. ⁸ Imuhuc qahac, néŋ dimuhuc ʒézac? Ac kuažéc imi kuagaiguc ʒéma qerigaiguc hosucgu hezac ʒézac. Imi mia ninžéŋ niŋžéŋjac ackuažéc ʒéauanžiŋ imuac mia imuhuc ʒézac. ⁹ Guac kuaganéŋ Yesu imi Miŋ Kewu keczac ʒéma ʒéauuma Anutunéŋ i humuc ic ionac sucgina igucnec meqelimiyc imi ewa qeriganéŋ niŋžéŋ géwésémaŋ iguc gi imi aŋgérē tigéŋgéra wammac. ¹⁰ Ic méŋ imi, ewa qerianéŋ niŋžéŋgémá solan dindiŋaiguc kereŋanžac. Waŋu kuayanéŋ ʒéauuma aŋgérē titiiguc kereŋanžac. ¹¹ Kiwi téreyanéŋ yomuhuc ʒézac éſec; I niŋžéŋgémá mimac ionarunec méŋac méŋ gamu qeqeiguc méndagucnec opocpora wammac. ¹² Miŋ Kewu momacgucnéŋ ic embac momac yanda kewu waŋ énécmima i héihéré migic séc sécgé énécmianžac, imuac niŋac Yuda ic ʒéma Girik ic sécnina imi ekac ekac qahac. ¹³ Imuac niŋac méŋnérē méŋ Miŋ Kewuac qara qacmac imi aŋgérē timimac.

¹⁴ Waŋu dimuhuc méŋac méŋ ménda niŋžéŋgémianžu iwac mia hia qac hérému? Dimuhuc méŋac méŋ surucya ménda nimma niŋžéŋgémimu? Waŋu méŋnérē ménda ʒéauénécmiyu dimuhuc nimmu? ¹⁵ Ménda méli énécmimia waŋu dimuhuc kemma ackuažéc ʒéau énécmim? Kiwi méŋ yomuhuc ooyawac hezac; Buŋa suruc hiabia kisamma hazu ionac héna tawégina imi hiabia soroc! ¹⁶ Waŋu Israeł ic imi buŋa suruc hiabia ménda njtohodacgic. Imuac mia Yesaianéŋ yomuhuc ʒéyec; Miŋ Kewuna mérénéŋ ackuažécnina imi niŋžéŋgégic? ¹⁷ Hénia imuac niŋac niŋžéŋ niŋžéŋ imi ackuažéc niŋanžiŋ imuacnec haanžac. Waŋu ackuažéc imi Yesuac buŋa suruc hiabia imuacnec haanžac. ¹⁸ Waŋu ʒéwa niŋgic; Ieneŋ imi ackuažéc méŋ ménda niŋgic me? Imi qahacgucnec! Kiwi méŋ yomuhuc ooyawac hezac; Ewa héteŋgina imi baec séc kereŋdarec. Waŋu ackuažécgina imi baec tetecgiaiguc kereŋdarec. ¹⁹ Waŋu neŋ yomuhuc qesi énécmizua; Israel ic ieneŋ ménda niŋasarizu me? Mosenéŋ yomuhuc ʒéyec; Ni hénaorij hécná qahac imi énépésima Yuda ic ini nimbupuc mihičiŋ énécmimaj. Waŋu ic embac tosara njtegic qnjtegicgina qahac imi énépésima qeri biricgina mihičiŋ énécmimaj. ²⁰ Waŋu Yesaianéŋ porija qahac Anutuac kuaya mema yomuhuc ʒéyec; Nuac niŋ hohoc ai ménda meaŋgic ieneŋ imi ni mihičiŋ néŋgic. Waŋu ʒéquesi ménda waŋ néŋangic ionac muru hicpi énécmiyi. ²¹ Waŋu Israel ionac niŋac yomuhuc ʒéyec; acna ménda njtohoma acqeque waŋanžu ionac mia kaiwe herec mérana terere énécmianžu.

Israel ic sasalanéŋ ewa seli wangic.

11 ¹ Imuac neŋ muŋguc yomuhuc qesi énécmizua; Imuhuc waŋu Anutunéŋ ic embachéra nesi nénécmiyu moczoŋ séŋganjen kendaczij me? Qahacgucnec! Ni acguc Israel ic, Abarahamac qeli,

Benzaminac hicnjisai igucnec. ²Anutunéj ic embachéra walac niijnénécmiyec imi héjacnina ménda meyec. Kiwi téréyaiguc Eliawac niij yomuhuc zézac imi ini ménda ninžu me? Elianéj Israel ic embac aciguc onopocma Anutu yomuhuc zéwelerec; ³Miij Kewu, ienej guac kua meme ichécgá unuhumudacgic. Waļu guac ɣaki téreyaga imi qetecgégic madarec. Waļu ni sac wainéngic keczuawac deguc ni acguc nuhumuwij ɢé hochoc ai mema kecžu. ⁴Imuhuc zéyu Anutunéj ara dimuhuc melej miyec? Nej ic embac hécna tosara baniara Baalac muru siminj ménda héimianžu 7,000 nena buja wai énécmiwa kecžu. ⁵Imuhucnec nalé yomuac acguc Anutunéj ewa hiawac tosara wai énécmiyu iwac buja kecžunec. ⁶Ewa hia nijac imuhuc hicŋi nénécmizaciguc, wawaŋ memenina nijac imuhuc hicŋi nénécmizac zéwiŋac séc qahac. Imuhuc zéwiŋac séc wambacnec ewa hia iminéj ewa hia héla ménda wambacnec. ⁷Waļu dimuhuc niјac? Iwawai Israel ienej hochoc ai megič imi ménda mihičŋigic, néj gési énécmimia ienej sac imi mihičŋigic. Waļu tosara wai énécmimia ienej imi ewa seli wandacgic. ⁸Imi mia Anutunéj ionac muru imi ewa soho zéma kic hilic zéma gezac héhéj mihičŋi énécmiyecac érékecma deguc wanžac. Ac imuhuc ooyawac hezac séc imuhuc hicŋizac. ⁹Waļu Dawidinéj yomuhuc zéyec; Nene dokuginawac karocyanéj leletuc zéma simba zéma iwawai qonžon tonjé énécmianžac ésécnec wamma kitixa melej énécmimac. ¹⁰Waļu kicgina sinji déngéyu ménda hima hémmuac séc waļu, gemacgina imi hémbénaja milicgédacmac.

Oliwa ic hélaiguc haséj oliwawac hawa lagula mema toroqeqeya warjec.

¹¹Zéwa ningic, ac imuhuc heyu bec, Ienej mama unumac niјac qonžonj tongégic me? Imi qahac! Aňgén titiac bujanéj ic enia ionac muru kereňdaruguc Israel ic embac ienej nimburuc nimmu niјac wai énécmiyu képésic waļgic. ¹²Képésic wawaŋ ginanéj melemma baera baera ic embac ionac mériaj waļu, maqege ginanéj ic enia mériaj imuhuc mihičŋi énécmizaciguc, howiacnec kuaya qeqeya ginanéj mériaj dimuhucya mihičŋi énécmimac!

¹³Ni ic enia onac niј zézia. Ni ic enia onac méliméli ic wamma kecma, ai imuac nimba eebipiyaguc wanjanžac. ¹⁴Imi mia ai imi mema sac taséhécnia nimburuc mihičŋi énécmima sucgina igucnec dahecac séc mehiaru énécmimaj ɢé wanžua. ¹⁵Nesi énécmiyu kejkeja iminéj baec ic tosara Anutuguc ala kekec mihičŋi énécmizaciguc, muňguc énec énepésianéj iwawai tosara qahac, néj humuc igucnec kekec imi mihičŋi énécmimac? ¹⁶Gocmia walac wažiyu megič iminéj téreyá waļu saméj iminéjnec ooya imi acguc téreyá wanžac. Waļu ɣalia imi téreyá wanžaciguc, imuac hawaya hawaya imi imuhucyanec mocžonj téreyá wanžu.

¹⁷Waŋu imuac hawa tosara hézénj hézéngia waŋu gi haséŋac oliwa néŋ ionac sucginaiguc toroqe géŋgéŋa wajecac oliwa héla imuac ʒalia igucnec doku halécyá héréma kecanzaŋ. ¹⁸Imuac hawa walaha tosia imi onogicma séwi eŋeŋ ménda wambésémaŋ. Imuhuc wambésémanjuc, hénia yomuhuc niŋyacgéwésémaŋ; Geŋ oliwa ʒalia ménda méra mima nanzaŋ, néŋ oliwa ʒalianéŋ gi méra gémma nanzaŋ. ¹⁹Duŋa yomuhuc ʒéwaŋ niŋac; Imi mia ni imuaru toroqe némmac niŋac hawa tosia imi hézénj hézéngia waŋec. ²⁰Imi hélacnec. Ieneŋ imi ménda ninzéŋgégic hézéŋgé énécmiyec. Waŋu geŋ imi ninzéŋgémma namma kecanzaŋ. Imuac niŋac séwi eŋeŋ ménda wamma néwéciguc bac yandi yandi wamma kecbésémaŋ. ²¹Anutunéŋ oliwa eŋeya hawahéra téŋgéŋ ménda wai énécmiyu kecgiciguc, gi acguc hia ménda waigéŋu kecbésémaŋac hezac. ²²Imuac bec Anutuac goi héihéya zéma qeri gericya imi héŋ tegicbésémaŋ. Mama unuyec ionac imi gericya mihičpi énécmiyec, néŋ guac muru imi goi héihéi wanjéŋec. Imuac mia gi imi ménda misimanec goi héihéya qeriaiguc kecbésémaŋ. Qahac waŋu, gi acguc qericgémmac. ²³Ieneŋ acguc ninzéŋ ninzéŋ qahac kekec imuaru kecgic ménda horugimaciguc, Anutuac muru toroqe énécmimacac kuha hemizac imuac niŋac munguc toroqe énécmimac. ²⁴Gi haséŋac oliwa ura igucnec qericgéŋgéŋa waŋec. Waŋu ama oliwa héwiŋa titiya imuac uraiguc toroqe géŋgéŋa waŋec. Waŋu oliwa hawa téŋgéŋ imi ieneŋ, eŋaŋ oliwa ic neŋgocginawac muru séc dimuhuc onogicma toroqe énécmimia wammac?

Yuda ic imi kecma ackuažéc qeriaiguc kereŋdacmu.

²⁵Ala hécna, ini séwi eŋeŋ ménda wammu niŋac ac saŋa youmi ini ménda nimmu niŋac ménda wanžua. Ac saŋa imi yomuhuc; Ic enia ionac qétégina niŋu heyec séc harédacmu nalé imuac séc Israel ic ionac sucgina igucnec tosara imi ewa seli wamma kecmu. ²⁶Waŋu imuhuc mia Israel ic embac mocžon angéŋgina tiénécmimia wammac. Kiwi méŋ yomuhuc ooyawac hezac; Anjéŋ titi icnéŋ Zion igucnec hama Yakopac qelihéra ionac murunec Anutu eeyá ménda héimianžu imi metecgé énécmimac. ²⁷Neŋ ionac képésicgina auénécmimia nalé imuaru ionac muru nuac sisipac ac yomuhuc hélaguc wammac. ²⁸Buŋa suruc hiabiaiguc imi ieneŋ onac niŋac wamma Anutuac hažéchéra waŋgic, néŋ gési énécmimia imuac aiiguc imi ionac yanda hécgina niŋac wamma ionac goigina héiénécmiyec. ²⁹Anutuac ewa hiawac sese zéma héihére énéc énécmiaiguc imi ewa éréhéc méŋ ménda hemizac. ³⁰Ini becneč imi Anutuac muru acqeqe wamma kecgic. Waŋu deguc imi Israel ionac acqeqe niŋac wamma goi héihéi waŋ énécmiyu keczu. ³¹Imuac ieneŋ imuhucyanec deguc Anutuac goi héihéi onac muru hezac éscenec goi héihéi waŋ énécmimac niŋac deguc ac qeqeiguc keczu.

³²Imi mia Anutunéj ic moczoj yanda wésé niniŋ waŋ énécmimanj zé ac qeqetaliiguc onopocma qaté énécmiyec.

Anutuac goi héihéi.

³³Yei Anutuac niŋtegic qinqtegic zéma niniŋa imi qeyu hingac hingara. Iwac niŋgésigési ai imi niŋtegicbiŋac séc qahac! Waŋu héna tianžac imi méndacmiwiŋac séc qahac. ³⁴Mérénéj Miŋ Kewuac ewa qeria imi ninžac? Mérénéj iwac zémindiŋi icya kecžac? ³⁵Mérénéj walac Anutu iwawai méj miyecac kitiwa hia melej mimiawac séc? Imi osiosiya. ³⁶Imi mia iwawai moczoj imi miŋ kewu iwac murunec zéma inéjnec hicnjima iwac muru liliŋgéma kejanžac imuac mia. Qac buŋayanéj iwac muru hehe seli hemma emma hemac! Hélacnec!

Séwininanéj Anutuac ocmuŋ téryea wammac.

12 ¹Imuac bec, dacmuna hécna, Anutuac wésé niniŋiguc zéseli énécmizua; Ejaj séwigina imi mulumanaj téryea kekecyaguc waŋu Anutunéj hémma ségiségi wammacac séc héimimu. Iminéj mia qeri uŋaginawac mepé qepéi héla wammac. ²Ini imi baec yomuac nanaŋ imuhucya ménda méndacmu, néj waigic Anutunéj ewa qerigina héiqelima meqeli énécmiyu Anutuac ewa siŋ hiabia, eeyaguc, zéma solanja imi niŋtegicmu.

³Anutunéj sese néjec imuac séciguc sucginaiguc icya kecžu onac mia yomuhuc énézézua; Zénimmuac séc hezac héna imi ogicma niniŋ tosara ménda doŋgéma zénimmu, néj Anutunéj icya icya ninžéj ninžéj méndéj énécmiyec imuac séciguc niŋtegic qinqtegic wamma zénimmu.

⁴Neŋaj imi séwi momacguc imuaru séwi taséhéra sasala késama kecžij. Waŋu séwi taséhéra imi moczoj ai buŋa séc momacgucnec ménda késakecžu. ⁵Imuhucyanec Kristoac qeriaiguc neŋaj sasala, néj séwi momacgucac taséhéranc wamma kecanžij. ⁶Waŋu ewa hiaya méndacma ewa hiawac ai buŋa nénécmiyec imi ejac ejac. Imuac niŋac biaŋac ara zézé imuac ai késazaciguc imi ninžéj ninžéjawac séhaiguc, ⁷Waŋu welej qeqe ai késazac imi welej qeqe aiiguc, ackuažéc imuac kiwi ic ai késazaciguc imi kiwi ic aiiguc, ⁸meme seli ai késazac imi meme seli aiiguc, halej haihai ai késazaciguc imi haihulac yandayaguc, galej ai késazaciguc mézétilti qahaciguc, waŋu wésé niniŋ waŋ énécmianzu imi enej ségiségi wamma memu.

Goi héihéiac haka.

⁹Goi héihéigina imi ikocya qahac kecma haka biriawac surema haka hiabiaiguc qékétama kecmu. ¹⁰Ala siŋiguc solajanec siŋgina niŋamuma walac eegina héiamumu. ¹¹Mézétilti qahac seliseli wamma qeri uŋagina

ewa singinaguc Miŋ Kewu weleŋ qemimu. ¹²Mambéc keckeciguc ségiségi wammu. Waŋu zéra béraiguc imi naŋselima kecmu. Waŋu nalé séc seliseli wamma zéwelec ai memu. ¹³Ic embac téryea ieneŋ iwawai méŋac méŋ hocgic amunec qamunec waŋamuma heheŋgaŋgina qegic yandima kemma ic enia ionac acguc keŋ sécgé énécmimac. ¹⁴Unu nesi waŋ énécmigic mozogé énécmima ménda saecgé énécmimu. ¹⁵Ségiségi wanžu iniguc ségiségi wammu. Ewa biric wanžu iniguc ewa biric wammu. ¹⁶Ejauw ewa momac wamma nanaŋ ejeŋaiguc ewa qerigina ménda niŋkumumu, néŋ nanaŋ mamayaiguc kecmu.^k Waŋu ejaocnec niŋtegic qiltegic ic éscnec ménda meeŋ amumu. ¹⁷Méŋac méŋ haka biria waŋ énécmigic haka birianéŋ tasé kuku ménda wammu. Waŋu ic embac ionac kicginaiguc haka hiabia wamma kecmu. ¹⁸Ini niŋgic ejaoc wammuac séc waŋu, ic embac moczoŋ yanda iniguc luae qema kecmu. ¹⁹Ala sorochécna ini ejaoc hažécgina tasé kuku ménda waŋ énécmimu, néŋ Miŋ Kewuac qeri biriawac buŋa zéma haigic hemac. Kiwi méŋ yomuhuc ooyawac heyu imuhuc zézua; Hažéc ionac kitawa meleŋ meleŋ ai imi nuaru hezac imuac nenaoc meleŋ énécmimaj, Miŋ Kewunéŋ zézac. ²⁰Waŋu néwégeŋaiguc guac hažécganéŋ yaka niŋ humuyu nene gumuwésémaŋ. Waŋu doku niŋ humuyu doku mina nemac. Imuhuc wamma gi imi iwac oruhaiguc lokoc bélajanaguc tocgéna emmac. ²¹Birianéŋ ménda gogicmac, néŋ haka hiabia wamma haka biria imi tidacgéné mamač.

Baec galeŋ ionac ac niŋtoho wammu.

13 ¹Icy aŋa imi galeŋ hécgina ionac méra bacginu kecmu. Hénia imi yomuhuc, galeŋ ai buŋa méjnéŋ méŋ Anutunéŋ ménda niŋunec méŋ ménda hicŋima hezac. Waŋu galeŋ moczoŋ yanda imi Anutunéŋ kumu énécmiyecac keczu. ²Imuac niŋac galeŋ buŋa ionac acgina qeque imi Anutuac zézé seliawac ac qeque wanžac. Waŋu imuhuc acgina logianžu imi ejaocnec képésic imuac tasia mihicŋimu. ³Galeŋ ic imi haka hiabia wambiŋ zéni bac yandi yandi ménda waŋ nénécmianžu, néŋ haka biria wambiŋ zéni imuhuc waŋ nénécmianžu. Imuac gi imi ic méŋ kuhaguc iwac niŋ bac yandi yandi ménda wammaŋ zé ninjanjiguc haka hiabia wamma kecbésémaŋ. Imuhuc wanna mepési géngéra wammac. ⁴Ic galeŋ méŋ imi Anutuac weleŋ qeqeya kecma guac muru kekec hiabia mihicŋi gémmaj zé keczac. Waŋu gi haka biria waŋanjanjiguc iwac mia bac yandi yandi wambésémaŋ. Inéŋ sou qaruc imi ejdac ménda késa keczac. Imi mia Anutuac weleŋ qeqe icya kecma méjnéŋ haka biria waŋu Anutuac qeri gericyawac weleŋ qema képésicyawac kitawa meleŋ mianžac. ⁵Hénia imuac niŋac méra bacginu

^k 12:16 Weleŋ qeqeac ai hia memaj zé niŋkumuma.

kecmuac hezac. Imi mia Anutuac qeri geric imuac niјac sac qahac, néj ewa qerigina solaja imuac niјac momacnec imuhuc wammuac hezac. ⁶Inej imi Anutuac welej qeqe ichéra kecma nalé séc ai mema welej qeénémianzu. Hénia imuac niјac ini takis acguc haimuac hezac. ⁷Imuac takis hénia hénia énécmimuac hezac imi moczoj énécmimu. Takis niјac zégic takis énécmimu. Bac yandiyandi waј énécmimuac hezac ionac imi bac yandi yandi waј énécmimu. Eegina héi énécmimuac hezac ionac imi eegina héiénémimu.

Ala waјamuma qerinéj goihéihéi waјamumu.

⁸Ic méјac méj taséginaguc ménda wammu, néj siј niјamuma kekec imuac sac niјic taségina wammac. Méjnéj ic tosara goigina héianzaciгuc ic imi mia héna ac moczoj méndacdaczac. ⁹Kaisero ménda wammu. Ic ménda unuhumumu. Kowu ménda nemu. Héipuc ac zéwiј zé ac ikoc ménda wammu. Hémbaoc ménda wammu. Waјu héna ac tosara hezac, néj héna ac moczoj imi geјga goiga héiamuanzaј imuac séciguc alagawac goiya héimiwésémaј ac imuac qeriaiguc hedaczac. ¹⁰Goi héihéinéj alayawac haka biria ménda wammac. Hénia imuac niјac goi héihéi momacgucnéj héna ac moczoj wandac wandara wanžac.

Haka dimuhuc waјamuma kecbiј?

¹¹Waјu nalé yomuac tanera bec niјtegicma hakagina yomuhuc wamma kecmu. Kicga hima gau igucnec yacbésémaј imuac naléya imi bec hazac. Némac niј, walac ninžéngéma mambéc waјiј éséc qahac, néj imi ogicma deguc anđej titinina imi hosucgé nénécmizac. ¹²Siјi imi kej keru bec ama gianimaј zé wanžac. Imuac niјac nejaј siјi tunumanjač wawaј meme aténdacma edamuyawac bunda maleku héini hiјgacmac. ¹³Kaiweac séciguc wawaј meme ee héihéiyaguc qindiјi amuma kecbiј. Kaižiliwej zéma doku seliguc ewa soho qahac, kaisero zéma séwiac siјiguc qahac, waјu euqeque zéma nimbupuciguc qahac, ¹⁴néj maleku éséc Miј Kewu Yesu Kristo héiamuma kecmu. Waјu séwiginawac siј niјac wamma séwiac ai^l imi ménda niјarenjému.

Ninžéj ninžéj selia zéma ninžéj ninžéj bébélacgia.

14 ¹Mérénéj méj ninžéj ninžéja kuha mamaya kecma niј éréhéc waјu zésure ménda wammim. ²Méj imi iwaiwai moczoj efima nemamac séc ninžéj ninžéj selia késa kecžac, néj méj imi ninžéj ninžéja bébélacgia imuac zuаzua sac neanžac. ³Nene imuac me imuac efima neanžac inéj nene tosara ménda neanžac iwac niјu mamaya ménda wammac. Waјu nene tosara ménda neanžac imi acguc nene

¹ 13:14 Képésic ac siјniј.

imuac me imuac efima neanžac i képésicyaguc ménda žémimac. ⁴ Gi mérénéj ic méjac welej qeqeya niŋgésima kecžan̄? Nanaj selia me maqequeya imi mocžoŋ ejeya minjinanéj niju hezac. Miŋ Kewuninanéj hia meselimiyu nammacac séc. Imuac i imi Anutunéj naŋgéyu hia naŋselimac. ⁵ Ic méjnéj ai meme méjac niju tosara onogicma téreya waŋjanžac. Waŋu ic méjnéj niju ai meme mocžoŋ sécgina momacguc waŋjanžac. Imuac waigic ic ejac ejac niŋginaiguc niŋselima žému. ⁶ Ai meme méjac niju téreya wanžac imi mia Miŋ Kewuac nijac wamma imuhuc eeya héimianžac. Waŋu iwawai méjac méj efima neanžac imi acguc Miŋ Kewuac nijac wamma imuhuc waŋjanžac. Waŋu iwawai méjac méj niŋgésima ménda neanžac imi acguc Miŋ Kewuac nijac wamma imuhuc wamma Anutu ewa hia ac ézéanžac. ⁷ Neŋaj murunec méjnéj méj ejeya niŋac ménda keczaŋac. Waŋu méjnéj méj ejeya niŋac ménda humuanžac. ⁸ Kecbiŋiguc Miŋ Kewuninawac niŋac kecbiŋ. Waŋu humuwiŋiguc imuhucyanec Miŋ Kewuninawac niŋac humuwiŋ. Imuac Kecbiŋiguc me humuwiŋiguc séc nini Miŋ Kewuac buŋa wanžin. ⁹ Hénia imuac mia Kristonéj humumia žéma kekecginaiguc momacnec Miŋ Kewu waŋ énécimiaŋ žéma humumaguc muŋguc qelima yarec. ¹⁰ Waŋu neŋaj mocžoŋ Kristoac gésigési tatac imuac wésiaiguc nambijac hezac. Imuac gi némac niŋac dacga me munaga gésimianžaj? Waŋu némac niŋac dacga me munaga mematiti wammianžaj? ¹¹ Imuac mia kiwi méj yomuhuc ooyawac hezac; Miŋ Kewu žézacnéj; Ni hélacnec kecžua, imuac simiŋgina séc simiŋ hénéndacmu. Waŋu ezelangina séc Anutuac muru žéhicjima mepésimimu. ¹² Imuac neŋaj murunec icya icya Anutuac muru ejeya aiya meyec séc žéhicji mimacac hezac. ¹³ Imuac bec neŋaočnec ménda žégési waŋamuwiŋ. Néj dacga me munagawac muru qonžontoŋ gégéyawac baŋa me manam batucac iwawai méj ménda haimiwésémaŋ. ¹⁴ Ni Miŋ Kewu Yesuac qeriaiguc niŋasarima ninžéŋgéanžua imi mia yomuhuc; Iwawai méjnéj méj^m žapi qeqeyaguc ménda wanžac, néj iwawai méjac niju žapi qeanžac iwacnec sac iminéj žapi qeqeyaguc wanžac. ¹⁵ Nene gi neanžaj imuac niŋac dacga me munaganéj niŋ yéwérizaciguc gi imi goi héihéiiguc ménda wanžaj wanžac. Kristonéj alagawac niŋac wamma humuyec, imuac gi nene niŋac wamma ménda mebiri miwésémaŋ. ¹⁶ Imuac ini galej megic haka hiabiagina imuac niŋac wamma qeqetali ac žéenécmiwu niŋac. ¹⁷ Anutuac héŋgalej ama areŋa yanda imi nene doku nežéléléŋiguc ménda hezac, néj Uŋa téreyawac qeriaiguc solaŋ dindiŋa žéma luae žéma ségiségi wamma kekec iminéj mia hezac. ¹⁸ Némac niŋ, haka imuhuc wamma Kristo welej qemizac imi Anutunéj angéj timimacac séc wanžac. Waŋu baec ic ieneŋ acguc imuac niŋgic

^m 14:14 Nene hénia hénia.

sécgémac. ¹⁹Imuac bec neŋaŋ luaeac buŋa zéma meme seli ai imuac mia nesima kembij. ²⁰Nene niŋjac wamma Anutuac ai imi ménda hézéŋj géwésémaŋ. Nene moczoŋ yanda imi hiabia. Waŋu ic méŋnénj nene méŋ alaya ménda neanžac imi kiwaiguc nema meyéwéri mimac imi hiabia qahac. ²¹Waŋu yaŋ beric, waiŋ selia, me iwawai tosara ménda nema alaga qonzungontongé mimia méŋ ménda wambésémaŋ iminéŋ haka hiabia soroc wanžac. ²²Imuac ninžéŋj ninžéŋja imi Anutuac kiwaiguc geŋga muru késa kecbésémaŋ. Ic méŋnénj haka méŋ wammaŋ zé hiabia zéma ninžéŋgéma wammaguc eŋjeja haka imuac ménda zégési amumaciguc zézé ségiségiyaguc wanžac. ²³Ewa éréhéc wamma neanžaciguc imi, ninžéŋj ninžéŋj igucnec qahac imuac niŋjac képésicyaguc zémimia wanžac. Wawaŋ meme ninžéŋj ninžéŋj igucnec ménda hahaya imi moczoŋ képésicyaguc wanžac.

Yesuac séciguc wamma neŋaŋ ewanec ménda kecbij.

15 ¹Kucninaguc nini imi tosara kucgina mamaya ionac qeka meka hakagina imi bisiqatéŋ waŋ énécmima kecbij, néŋ neŋjacnec ségiségi ménda mihičji amuwij. ²Neŋjac neŋjac imi haka hiabiawac alahécnina meyac énécmiwiŋ zé ségiségi mihičji énécmiwiŋ. ³Kristo acguc eŋjeja ewa hia niŋjac ménda wajamuyec. Kiwi yomuhuc ooyawac hezac; Žébiri qébiri wangéŋgic ionac Žébiri qébirinéŋ nuac qačnaiguc mazac. ⁴Ac kuažéc becneč ogic imi neŋaŋ pakeŋ ac wammac niŋjac ogic. Imi mia neŋaŋ gum bénžéñéŋiguc bisi qatéŋ wamma kecni kiwi téréya iminéŋ naŋjé nénécmiyu kic hihi wamma kecbij niŋjac imuhuc ogic. ⁵Deguc gum bénžéñéŋj zéma qeri efiei mijina Anutunéŋ waŋ énécmiyu ini Kristo Yesuac séc méndacma eŋawu ewa momac wammu niŋjac imuhuc waŋ énécmiyec. ⁶Imuac mia ewa qeri momacguc zéma kuagina momacnec Anutu Miŋ Kewunina, Miŋ Kewu Yesuac Maŋgocya mepé qepéi wammimú niŋjac imuhuc waŋ énécmiyec.

Buŋa suruc hiabia imi Yuda ic zéma ic enia momac yanda neŋaŋ buŋa.

⁷Imuac niŋjac Kristonéŋ neŋaŋ nénépésima Anutu mepésimiyec ésécnec imi acguc épésiamumu. ⁸Énézéwa niŋgic; Kristonéŋ Anutuac ac héla niŋjac wamma séwi tasé hericheric haka imuac weleŋ qeque ic waŋjec. Imi mia sisipac ac yandagina ionac waŋ énécmiyec imi meselimaŋ zé imuhuc waŋec. ⁹Imi mia ic enia ieneŋ wésé niniŋa niŋjac wamma Anutu mepésimimu niŋjac imuhuc waŋec. Imuac mia kiwi ooya méŋ yomuhuc hezac; Imuac bec ni baera baera ic embac ionac sucginaiguc Miŋ Kewu gi ewa hia ac gézéma qacga mepésima legic héigémmaŋ. ¹⁰Waŋu muŋguc yomuhuc ooyawac hezac; Baera baera ic embac hénia hénia ini imi, Miŋ Kewuac ic embachéra iniguc ségiségi wammu. ¹¹Waŋu muŋguc yomuhuc zézac; Baera baera moczoŋ Miŋ Kewu mepéi mimu, baera baera ic

embachéra ini legic héimimu. ¹² Waļu Yesaianéŋ yomuhuc zézac; Yesiac ɣali méjnén̄ baera baera ic embac galenjé énécmimaj zé qéreria qema yacmac. Yaru baera baera ic embac ieneŋ iwac muru kic hihi wammu. ¹³ Niŋkumunina Anutunéŋ ségiségi hénia hénia zéma luae imi ninzéŋ ninzéŋginaiguc kuaya qeqeya tiénécmiyu Uŋa téreyawac kuhanéŋ niŋkumugina mesécgé énécmiyu qesalecgémac niŋ wanžua.

Pauloac ai buļa.

¹⁴ Ala hécna, ini haka hiabia zéma niniŋinanéŋ sécgé énécmiyu meseli amuma kecanžu imi ni ninzéŋgé énécmizua. ¹⁵ Waļu ini imuac muŋguc niŋqelimu niŋac Anutunéŋ sese néjec imuaru héhélima porij qahac ac yomi oénécmizua. ¹⁶ Waļu neŋ baera baera ic embac ionac niŋac wamma Kristo Yesuac ai ic wamma Anutuac buļa suruc hiabia imuac hofac oo ai ic wamma baera baera ic embac imi iwawai Anutuac haimimia ésécnec onopocba Uŋa Téreyá qeriaiguc météré énécmimia waļu Anutunéŋ énépésimac niŋac ewa hiawac ai buļa imi qenéjec. ¹⁷ Imuac ni Kristo Yesuac qeriaiguc Anutuac ai imuac nimba ni imi eebipinaguc wanžua. ¹⁸ Ni iwawai tosara niŋac ménda zémaŋ, néŋ ac yomuac sac porijna qahac zéwa niŋgic; Yesu Kristonéŋ baera baera ic embac weleŋ qeénécmiwa niŋtoho wammu niŋac ni népésiyu acna zéma wawaŋ memena zéma ¹⁹ asé kiwi kuhaguc zéma haka welicwelicgia zéma Anutuac Uŋa téreyawac kuhaiguc ai meyi. Imuhuc wamma Yerusalemnec Ilurikon ama areňa yanda séc buļa suruc hiabia imi zéau énécmiyi. ²⁰ Waļu ai ic méjac ai qambaŋaiguc ai mema nambiac zéma osima bec Kristoac qara qacma kecžu baec imuaru imi buļa suruc ménda zéau énécmimaj zéma niŋselyi. ²¹ Kiwi méŋ yomuhuc ooyawac hezac; Ic embac tosara Miŋ Kewuninawac buļa suruc ménda énézégic niŋgic imi enej hémmu. Waļu ménda niŋgic imi enej niŋasarimu.

²² Hénia imuac niŋac mia onac muru hamaj zé waļanžua. Waļu hatac sasala héžicgé nénéja waļec.

Paulonéŋ Roma ama areňa yanda ogicma Spein ama yandaiguc kemmaj zé kejec.

²³ Waļu deguc imi yomuaru ai memeyawac ama baec méŋ ménda hezac. Waļu yawuŋ sasala érékecma deguc ini inicmaj zé siŋna henéjecac henénžac. ²⁴ Spein baeciguc kemmaj zé kemma onac baec ogicma kemmaj nalé imuaru inicba niguc tacgic sécgénéju duŋa enej mia méra némma baec imuaru méli némmu niŋac waļanžua. ²⁵ Waļu deguc imi Anutuac ic embac téreyá weleŋ qeénécmimaj zé Yerusalem kenžua. ²⁶ Imi mia Makedonia zéma Akaia ic embac ieneŋ ic embac téreyá Yerusalem kecžu ionac sucgina igucnec ic maqegeya ionac niŋac wamma ewa hiawac iwawai haigic imi mema kej énécmimaj niŋac

kenzua. ²⁷Ienej imi ségiségi wamma imuhuc wançic néj taségina imuhuc melej énécmimuac hezac. Baera baera ic embac imi iwawai téryea méndéj énécmiyu késa kecžuiguc baecac iwawai mema Yuda ic welej qeénécmimu iminéj haka dindija wanžac. ²⁸Imuac mia nej ai imi metecgéma héla yomi nenaoc héipuc wamma méraginaiguc haimaguc onac muru hama inicmaguc duja imuacnec Spein baec yandaiguc kemmaj. ²⁹Nej onac muru hamaj imuaru Kristoac mozoc kuaya qeqeya mema hamaj imi ni ninžua.

Enejya méra mima Anutu zéwelec wammimu nij énézéyec.

³⁰Ala hécna, ni Miij Kewunina Yesu Kristoac nijac zéma Uja téryawac ewa sij nijac wamma zénanjé énécmizua; Niguc momacnec seliseli wamma zéwelecginaiguc nuac nj Anutu yomuhuc zéwelecmimu; ³¹Yuda baeciguc ic tosara njtoho ménda wamma kecžu ionac méragina igucnec metecgé némmac. Waju Yerusalemiguc welej qeénécmiwa ic embac téryea enej niñgic hia wammac. ³²Waju Anutuac ewa sij heyu ségiségi wamma onac muru hama iniguc momacnec tachiarumaj njac zéwelecmu. ³³Luae miñina Anutunéj momac yanda iniguc kecmac. Hélacnec!

Pauloac yaižézé ac.

16 ¹Ni Kejkerea hénaorij ionac ai embac kecanžac embac naujnina Foibe iwac mia héipuc wammima énézézua. ²Embac yomi mia ic embac sasala zéma ni momacnec méra nénémianžac. Imuac mia ini imi Mijninawac qeriaiguc haka soroc ic embac téryea ionac wañ énécmimia séciguc i héihéré mimu. Waju iwawai ménj njac horu méra mimu.

³Waju yaižézé acna Kristo Yesuac qeriaiguc nuac ai momac éréhécna Priskaⁿ zéma Akila iorac érézému. ⁴Ierej imi nuac njac wamma kekecgira momacnec zéraiguc haiyoc. Nejnec qahac, néj hénaorij baera baera kecžu imi enej imuhucyanec iorac njac ewa hia ac érézézu. ⁵Waju yaižézé acna imi hénaorij iorac amaiguc tocgéanžu i momacnec énézému. Ala sorocna Epaineto yaižézé acna ézému. Ic imi mia Asia baeciguc Yesuac muru héla gocmia mérérawac hicniyecac kecžac. ⁶Onac njac wamma ai kunej yanda meyec Maria iwac acguc yaižézé acna ézému. ⁷Nuac sac tasé éréhécna, hésa ic momac éréhécna, Androniko zéma Yunia iorac mia yaižézé acna érézému. Yesuac Méliméli ic ienej acguc qac buňagira ninžu. Waju ierej imi ni Yesu ménda nimmiwanec walac ninžérgéma Kristoac qeriaiguc kecanžaoc. ⁸Waju Yesuac qeriaiguc ala sorocna kecžac Ampiliato iwac imuhucyanec yaižézé acna ézému. ⁹Waju Kristoac qeriaiguc ai momacna Urbano zéma ala sorocna Sitaki

ⁿ 16:3 Me Priskila.

iorac acguc yaižézé acna érézému. ¹⁰ Waļu Kristoac qeriaiguc manam batuciguc nařseliyu ninžéngé mini keczac Apele i zéma Aristobulo iwac ama qeriarac areňhéra ionac mia yai žézéna énézému. ¹¹ Waļu sac kiticna Herodion yaižézé acna ézému. Waļu Narikiso ama qeriarac areňhéra ionac imuhucnec yaižézé acna énézému. ¹² Miň Kewuninawac qeriaiguc ai kunej meyoc Tirifaina zéma Tirifosa iorac acguc yaižézé acna érézému. Waļu Miň Kewuninawac qeriaiguc ai kunej yanda meyec Peasi iwac mia yaižézé acna ézému. ¹³ Miň Kewuninawac qeriaiguc gésimimia waļec Rufu zéma iwac neňgocyaguc yaižézé acna érézému. Iwac neňgocyanéň ni momacnec neňgoc waj néjec. ¹⁴ Asiňkrito zéma Filegon zéma Hereme zéma Patoroba zéma Herema zéma dacmuna enjau momacnec kecžu ionac yaižézé acna énézému. ¹⁵ Filologo zéma Yulia zéma Nirea zéma iwac nauja zéma Olimpa zéma ic embac téreya iniguc kecžu ionac mia yaižézé acna énézému. ¹⁶ Ini imi haka téreyaiguc kircne amuma yaižézé ac waļamumu. Kristoac hěnaorij mocžon yandanéň yaižézé ac énézézu.

**Tiliňtilij ic ikora ionac biaňac
ara ȝeyec.**

¹⁷Dacmuna hécna ni selianec zénangé énécmizua. Pakej ac niňareňgégic imi héjara mema héndéj héndéjac yaré mihičnjanžu imi onac galej mema héjagcina memu. ¹⁸Ic embac imuhuya imi Miňnina Kristo ménda welej qemianžu, néj ejań kerac tomenjina welej qeamuma ac haléc zéma ac ikoranéň ic embac ewa éréhéc ménda wamma kecanžu imi ikoc waj énécmianžu. ¹⁹Onac niňtohotoho hakaginawac suruc buja imi zégic niňanžij. Imuac ni onac niň wamma ségiségi waļanžua. Waļu enej haka hia biaiguc imi niňtegic qňtegic ginaguc wammu, néj haka biriaiguc imi képésic qahac kecmu niňac wanžua. ²⁰Luae mijina Anutunéň Biria mijina imi hénagina duandiaiguc oporu tižízamu. Miň Kewunina Kristo Yesuac ewa hianéň iniguc hemac.

Pakej ac tectecgia.

²¹Ai momacna Timoteo zéma nuac taséhécna Lukio zéma Yason zéma Sosipata ienej imi onac yaižézé ac énézézu. ²²Pauloac méra mima kiwi yomi ozua ni Tetio acguc Miň Kewuninawac qeriaiguc onac yaižézé ac énézézua. ²³Waļu ni zéma hěnaorij mocžon ninicgalej wamma keczac ama mijina Gaio i acguc onac yaižézé ac énézézac. Waļu ama areja yanda yomuac soukiwa galej Erasito zéma ic muna Kuato ierej acguc yaižézé ac énézézaoc. ²⁴(Miňnina Yesu Kristoac ewa hianéň onac muru hemac. Hélacnec!)^o

^o 16:24 Kiwi tosaraiguc; Kembaja yomi ménda hezac.

25^a Buŋa suruc ʒéma Yesu Kristo ʒéauau imuac ai buŋana imi nalé hénihénia igucnec saŋgima heyec. 26 Heyu deguc imi usuya aunénécmiyec. Waŋu Anutu heheseli miŋina iwac ʒézé selia imi niŋtohoma kua meme ic ieneŋ kiwi onénécmiyec. Waŋu kiwi iminéŋnec baera baera ic embac ieneŋ ninžéŋgémá niŋtohomu niŋac ac saŋa mewinini nénécmiyec. Waŋu ac saŋa imuac séciguc hicŋiyec buŋa suruc hiabia iminéŋ 25^b ini efeſianec meseli énécimimacac séc wanžac. 27 Nindac qindac Anutu iwac muru mia Yesu Kristoac murunec qac buŋanéŋ heheseli hema emma hemac. Hélacnec!